

### § 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 8 juni justerades.

### § 2 Anmälan om ny riksdagsledamot

Följande berättelse hade kommit in från Valprövningsnämnden:

#### *Berättelse om granskning av bevis för ny ledamot av riksdagen*

Till Valprövningsnämnden har från Valmyndigheten inkommit bevis om att Azadeh Rojhan Gustafsson (S) utsetts till ny ledamot av riksdagen fr.o.m. den 28 juni 2022 sedan Ibrahim Baylan (S) avsagt sig uppdraget.

Valprövningsnämnden har denna dag granskat beviset för den nya ledamoten och därvid funnit att det blivit utfärdat i enlighet med 14 kap. 28 § vallagen (2005:837).

Stockholm den 4 juli 2022

*Annika Sandström*  
ordförande

*/Agota Földes*  
sekreterare

### § 3 Anmälan om ersättare för statsråd

Tredje vice talmannen anmälde

att *Markus Selin* (S) inträtt som ersättare för statsminister Magdalena Andersson (S) från och med den 28 juni och tills vidare samt

att *Abraham Halef* (S) inträtt som ersättare för statsrådet Mikael Damberg (S) från och med den 28 juni och tills vidare.

#### **§ 4 Anmälan om kompletteringsval**

Tredje vice talmannen meddelade att Socialdemokraternas partigrupp anmält Abraham Halef som suppleant i justitieutskottet.

Tredje vice talmannen förklarade vald till

*suppleant i justitieutskottet*  
Abraham Halef (S)

#### **§ 5 Anmälan om subsidiaritetsprövningar**

Tredje vice talmannen anmälde att utdrag ur följande protokoll i ärenden om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in: prot. 2021/22:41 för torsdagen den 9 juni från socialförsäkringsutskottet och prot. 2021/22:42 för tisdagen den 14 juni från socialförsäkringsutskottet.

#### **§ 6 Anmälan om uteblivet svar på interpellation**

Följande skrivelse hade kommit in:

*Interpellation 2021/22:554*

Till riksdagen

Interpellation 2021/22:554 Tillgången till stridspiloter av Alexandra Anstrell (M)

Interpellationen kommer inte att besvaras.

Skälet till detta är utrikes resa samt att det inte finns fler tillfällen till interpellationsdebatt under återstoden av innevarande riksmöte.  
Stockholm den 27 juni 2022

Försvarsdepartementet

Peter Hultqvist (S)

Enligt uppdrag

*Maria Diamant*

Expeditions- och rättschef

#### **§ 7 Anmälan om faktapromemoria**

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2021/22:FPM107 Policydokument om den fleråriga strategin för europeisk integrerad gränsförvaltning *COM(2022) 303* till justitieutskottet

Följande dokument hänvisades till utskott:

Motion

2021/22:4776 till finansutskottet

EU-dokument

COM(2022) 313 till trafikutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 22 september*.

Följande dokument anmäldes:

EU-dokument

COM(2022) 304 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om restaurering av natur

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 23 september*.

COM(2022) 305 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om hållbar användning av växtskyddsmedel och om ändring av förordning (EU) 2021/2115

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 23 september*.

Kammaren biföll talmannens förslag att ovanstående EU-dokument omedelbart skulle hänvisas till miljö- och jordbruksutskottet.

## § 9 Svar på interpellation 2021/22:457 om kravaller i svenska städer

*Svar på  
interpellationer*

Anf. 1 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Tobias Andersson har frågat mig hur jag avser att verka för att upplopp som de som skedde under påskhelgen i flera svenska städer inte händer igen samt hur jag inom mitt ansvarsområde avser att verka för att garantera grundlagsstadgade rättigheter.

Det ska inte råda någon tvekan om att demonstrationsfriheten i Sverige är fundamental. I vårt land är det tillåtet att uttrycka åsikter även om vi kan tycka att det som sägs eller görs är både fel och provocerande.

Vi måste markera kraftigt mot alla angrepp på polisen och annan blåljuspersonal. Polisanställda ska vara skyddade när de utför sitt arbete. Det urskillningslösa våld som riktades mot poliser under påskhelgen i flera svenska städer var ett angrepp på hela vårt demokratiska samhälle. Den typen av agerande accepteras inte. De ansvariga ska gripas, dömas och få sina rättmätiga straff.

När det handlar om vilken typ av utrustning Polismyndigheten har behov av är det inte en fråga för regeringen eller mig som minister att avgöra. Det är myndigheten som bedömer vilka behov som finns och vilken utrustning som behöver införskaffas. Polismyndigheten har också aviserat att en översyn av utrustningsbehovet kommer att genomföras inom myndigheten. Från regeringens sida ska vi förstås se till att Polismyndigheten har förutsättningar att utföra sitt uppdrag.

Vidare är det upp till Polismyndigheten att avgöra vilken taktik och kompetens som bedöms behövas för att hantera olika situationer och för att lösa polisiära uppgifter. Det är också Polismyndighetens uppgift att pröva om förutsättningarna för att ge tillstånd till demonstrationer eller andra allmänna sammankomster är uppfyllda. Polismyndigheten bedömer varje tillståndsansökan utifrån omständigheterna i det enskilda fallet och har även möjlighet att meddela de villkor som behövs för att upprätthålla ordning och säkerhet vid sammankomsten. Sedan påskhelgen har Rasmus Paludan vid flera tillfällen kunnat uttrycka sina åsikter, med polisens tillstånd och utifrån vissa villkor, utan att situationen urartat på samma sätt som skedde under påsken.

Vi behöver nu dra lärdom av hanteringen och orsakerna till händelseutvecklingen under påskhelgen för att undvika att något liknande sker igen.

Rikspolischefen har redan tillsatt en extern utvärdering under ledning av den tidigare chefen för den militära underrättelsetjänsten, Must. Såväl interna som externa och fackliga företrädare samt representanter från Polismyndighetens skyddsorganisation kommer att ges möjlighet att delta i arbetet. En extern utvärdering har av rikspolischefen bedömts vara ett snabbt och effektivt sätt att gå till botten med hur upploppen under påsken hade kunnat förebyggas. Även orsakerna till händelseutvecklingen och polisens metoder ska kartläggas samt vilka lärdomar som kan dras av det som hände.

Därtill har riksdagen också uttalat att man vill tillsätta en större utredning med anledning av påskens händelser. Ett arbete kommer därför att påbörjas i Regeringskansliet med att ta fram direktiv till en sådan utredning.

Anf. 2 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Fru talman! Linköping, Norrköping och Örebro drabbades av våldsamma korankravaller i mitten av april. När jag skrev denna interpellation fanns det fortfarande risk för att fler städer skulle drabbas i närtid.

Orsaken bakom upploppen, som snudd på ödelade hela stadsdelar, var decennier av politisk inkompetens och feghet. En okontrollerad massinvandring tillsammans med obefintliga krav på anpassning och en kriminalpolitik lämpad för det forna, trygga Sverige hade resulterat i de krutdurkar som antändes runt om i Sverige under påskhelgen.

Gnistan som antände krutdurkarna var den dansk-svenske politikern Rasmus Paludan. Hans okonventionella tillvägagångssätt för att generera uppmärksamhet har bestått i att han håller tal och antingen uttrycker att han ska, försöker eller lyckas bränna en koran. Detta är saker som man får göra, även offentligt, om man har sökt och fått tillstånd för det, vilket Paludan hade. Man kan tycka vad man vill om tillvägagångssättet. Själv väljer jag andra medel. Men sin poäng lyckades han onekligen bevisa.

När poliser tvingas retirera, blir skadade i hundratal och får sin utrustning stulen och sina bilar uppeldade har något brustit i Sverige. Majoritetssamhället har fått ge vika för minaretsamhället. Parallellsamhällen har etablerat dominans och visat att det inte är staten som äger våldsmonopolet i deras områden. Grundlagsstadgade rättigheter har inte kunnat utnyttjas. Så kan vi naturligtvis inte ha det.

Sverigedemokraterna verkar för fler poliser med bättre verktyg och mer resurser. Vid upplopp som dessa hade polisen, utöver fler kollegor på plats, behövt vattenkanoner, gummikulor och ordentligt med tårgas för att bättre kunna kuva våldsverkarna – något vi kan konstatera att Morgan Johansson inte hade säkerställt att man hade.

Därutöver hade poliserna behövt veta att politiken har deras rygg när de använder sig av sitt våldsmonopol. I dag tror jag att många poliser tvivlar på att så är fallet.

Ansvarig minister Morgan Johansson fokuserar mer på att fördöma Paludan än på upploppsmännens gärningar. Då är det klart att polisen inte känner sig säker när det gäller att bruka det våld som behövs.

Med anledning av detta ställde jag, fru talman, för en bra bit över två månader sedan följande frågor till Morgan Johansson: Hur avser ministern att verka för att upplopp likt dessa inte ska ske igen? Hur avser ministern att, inom sitt ansvarsområde, verka för att garantera grundlagsstadgade rättigheter? Först i dag, långt efter korankravallerna, väljer Morgan Johansson att försöka besvara mina frågor. Där och då hade statsrådet inget intresse, trots att interpellationer vanligtvis ska besvaras inom två veckor.

Men inte ens efter två månader kunde Morgan Johansson i dag svara på frågorna. Morgan Johansson pratar om utredning av polisens agerande och om att det inte är hans uppgift att bestämma exakt vilka verktyg polisen ska ha etcetera, men han nämner ingenting som regeringen har gjort för att säkerställa att denna typ av våldshandlingar inte äger rum på nytt. Det är beklagligt, fru talman.

Anf. 3 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Till att börja med kan man väl säga att det är ganska bra att vi har debatten i dag, efter dessa månader. Nu vet vi ju hur det har gått i en del avseenden – när det gäller hur lagföringarna har skett men också när det gäller de fortsatta försöken från Paludan att provocera fram upplopp, vilket han faktiskt inte har lyckats med under de månader som har gått. Jag tycker alltså att det är ett ganska bra tillfälle att ha den här diskussionen nu.

Påskupploppen var självklart väldigt allvarliga händelser. Den typen av händelser ska inte förekomma i vårt land.

Jag har själv under våren besökt en del av de platser där det blev upplopp. Jag har besökt Rosengård, Rinkeby och Norrköping och pratat med både polisen och de boende om vad man kan göra för att se till att det inte händer igen.

Jag besökte dessutom Råslätt i Jönköping, som också var en plats där Paludan försökte provocera fram våld men inte lyckades. Det berodde bland annat på att de boende där själva gjorde mycket stora insatser för att lugna ned stämningarna. Det var en oerhört viktig insats i Jönköping. Jag vill gärna lyfta fram Råslätt som ett bra exempel på att förebyggande insatser kan fungera.

Tobias Andersson frågade: Vad ska man göra för att det inte ska upprepas? Jag tror att det viktigaste nu är att fortsätta att lagföra så många som möjligt av gärningsmännen, att ge dem långa fängelsestraff och i de fall det rör sig om utländska medborgare se till att de utvisas från Sverige.

Det är självklart att om man begår sådana här allvarliga brott har man inte i Sverige att göra. Så enkelt är det. Jag kan konstatera att de första domsluten som nu har kommit i de här fallen har inneburit just detta. Det har varit mycket långa fängelsestraff och utvisningar dessutom, och fler kommer.

Polisen sitter på ett unikt bildmaterial. Vi har material från fasta kameror, material från uniformskameror och material från drönare. Vi har inte minst över 2 000 filmer och bilder från allmänheten som har skickats in till polisen.

Det är framför allt boende i områdena som har skickat in filmerna och bilderna till polisen. De har kanske filmat vad som har hänt från sina balkonger, och så vill de medverka till att klara upp brotten och hjälpa polisen.

Så där är det, tvärtom mot vad Tobias Andersson försöker sätta för bild. De här våldsverkarna är på intet sätt representativa för dem som bor i området. Det är precis tvärtom. De allra flesta som bor i de områdena vill bara leva sina liv i lugn och ro och sympatiserar inte över huvud taget med den här typen av våldsverkare.

Ta bara Rosengård, som jag besökte direkt efter påskupploppen. Där var det kanske ett par hundra individer som var med i upploppen, men det bor 20 000 i Rosengård. Det tycker jag ändå att man ska tänka på.

Tobias Andersson frågar hur de grundlagsskyddade rättigheterna ska upprätthållas. Nu är Rasmus Paludan en rasist, en högerextremist, som hatar Sverige. Han verkar göra allt han kan för att skada Sverige. Men också en sådan person har yttrandefrihet i Sverige, såvida han inte gör sig skyldig till hets mot folkgrupp.

Jag kan konstatera att sedan påsk har Paludan genomfört ytterligare 23 allmänna sammankomster där han har fått hålla på med sina provokationer och dumheter utan att det har lett till några större ordningsstörningar. Under Järvaveckan var han till exempel på plats i princip varenda dag för att försöka ställa till med den här typen av upplopp.

Han misslyckades med det. Varför? Jo, för att de boende i de här områdena visade att de helt enkelt är bättre människor än den rasistiske dansken, vilket kanske inte är så svårt men ändå. Låt oss hoppas att det förblir så.

#### Anf. 4 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Fru talman! Morgan Johansson pratar om vikten av långa och hårda fängelsestraff för dem som deltog i våldshandlingarna och försökte att mörda svenska poliser. Morgan Johansson pratar om behovet av att utvisa de utländska medborgare som deltog under dessa kaotiska scener som utspelade sig i flera svenska städer.

Det stämmer som Morgan Johansson säger att en handfull domar nu har utdelats. Jag är dock inte av den uppfattningen som Morgan Johansson tycks vara att dessa är ett exempel på att lagstiftningen fungerat och att de dömts hårt.

Den första domen var endast på ett par månader, och då för våldsamt upplopp och inte för grovt blåljussabotage. Nu har det kommit fyra domar rörande grovt blåljussabotage där det utdömda straffet har legat på mellan fyra och fem år ungefär. Detta trots att själva brottsrubriceringen grovt blåljussabotage har upp till livstid i straffskalan.

Då tycker inte jag att det har fallit ut så som lagstiftarna kanske tänkte. Jag avser inte att gå in i detalj på de enskilda domarna, även om Morgan Johansson i allmänna termer pratade om dem.

Från Sverigedemokraternas sida anser vi att den lagstiftning som legat till grund för domarna behöver ses över, om det är som så att vi har ett maximistraff på livstids fängelse men att man ändå lägger sig långt ned på straffskalan när det har varit den här typen av våldshandlingar.

Vi ser fram emot att under nästa mandatperiod se över ifall blåljussabotage­lagstiftningen faktiskt fallit ut så som politiken hade önskat, utan att jag lägger mig i de enskilda domslut som nu har kommit. Jag kan konstatera att jag och Morgan Johansson inte är av direkt samma uppfattning rörande detta.

Jag skulle vilja citera någonting som stod i Morgan Johanssons initiala svar: ”Vi behöver nu dra lärdom av hanteringen och orsakerna till händelseutvecklingen under påskhelgen, för att undvika att något liknande sker igen.”

Fru talman! Jag ställer mig frågan: Varför är det alltid så att Socialdemokraterna efter att någonting dåligt har skett kan dra lärdom av det? Först i efterhand kan de förstå det som för många andra var uppenbart.

Från Sverigedemokraternas sida har vi i decennier kunnat misstänka, kunnat förutspå, den typen av våldshandlingar som ägde rum. Vi har kunnat förstå att med en okontrollerad massinvandring, med en integrationspolitik utan krav och med en slapp kriminalpolitik kommer Sverige att få inneboende splittringar som riskerar att antända likt de gjorde under påskhelgen.

Det behövde inte vi vänta till efter att det skett för att förstå. Det är väl den tydligaste skillnaden mellan Sverigedemokraterna och Socialdemokraterna. Sverigedemokraterna är inte naiva. Till skillnad från Socialdemokraterna ser vi saker komma. Vi kan addera ett plus ett och förstå vad det blir. Vi kan på förhand förstå vilka risker och hot som återfinns i det svenska samhället.

Det borde inte vara som så att Socialdemokraterna är tvungna att vänta till efter händelser som korankravallerna för att, som Morgan Johansson sa, dra lärdomar av orsakerna till händelseutvecklingen. Det är väl alldeles uppenbart att den här risken funnits i utsatta områden i Sverige länge.

Den finns fortfarande, eftersom regeringen hitintills – vilket är tydligt i Morgan Johanssons svar på min interpellation – avstått från att vidta några åtgärder för att tackla de parallellsamhällen som utgör latent säkerhets­hot i Sverige.

Anf. 5 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Det spelar nog ingen roll hur höga fängelsestraff det hade blivit för de här individerna. Nu blev det fyra års fängelse och fem och ett halvt års fängelse i de här fallen och dessutom utvisning i ett par fall. Men det spelar nog ingen roll hur höga de hade blivit. Sverigedemokraterna hade ändå sagt att de var för låga. Så fungerar det ju. Det är något slags överbudspolitik som högern ägnar sig åt hela tiden.

Det är jag som har drivit fram lagstiftningen om grovt blåljussabotage. Det gjordes för några år sedan just för att få upp straffen för den som ger sig på polis eller annan blåljuspersonal. Jag skulle nog vilja säga att de här

domsluten har visat att vi har fått upp straffen kraftigt för den här typen av brott.

Sedan får praxis visas av domstolarna efter detta. De här domarna har inte heller vunnit laga kraft än, och en del av dem kommer säkert att överklagas. Då får vi bedöma det därefter. Men det är ingen tvekan om att det nya brottet har haft betydelse för att kunna straffa den här typen av betende på ett mycket mer effektivt sätt än tidigare.

Sedan noterar jag bara att Tobias Andersson inte har ett enda ont ord att säga om Rasmus Paludan, inte ett enda ont ord. Jag förstår varför. Hans inställning till Sverige och det Sverige står för är i likhet med det som Tobias Andersson står för. Det är nästan så att man skulle kunna tro att de är i maskopi.

Det är precis samma typ av budskap som Rasmus Paludan står för som Tobias Andersson står för. Han är bara ute efter att skada Sverige och provocera fram våld så mycket han bara kan och därmed försöka spela Sverigedemokraterna och andra rasistiska strömningar i händerna. Det är vad vi bevittnar just nu.

Det här är ingen nyhet. Så här håller högerextremister alltid på. Det handlar om att försöka splittra samhällena och försöka ställa folkgrupper mot varandra. Så gör Rasmus Paludan, så gör Tobias Andersson, så gör Sverigedemokraterna och så gör alla högerextrema grupper. Det är precis det vi bevittnar.

Vad är det då vi måste göra, vi som står för demokratiska värderingar, och vi som försöker att hålla samman samhället? Det handlar om att försöka se till att skapa en dialog mellan alla grupper som finns för att se till att man vinner respekt för de grundläggande värderingar som gäller i Sverige.

Det var det som jag till exempel såg när jag var i Råslätt i Jönköping där Rasmus Paludan försökte att tända den här gnistan men inte lyckades. Varför? Jo, därför att det fanns folkrörelser, frivilligorganisationer och ett civilsamhälle som trädde in och såg till att stoppa detta.

Jag kan konstatera att sedan påsk har den här Paludan fått köra runt och göra sina dumheter utan att det har lett till några större ordningsstörningar – vid 23 tillfällen. Han försökte som sagt så gott som varenda dag under Järvaveckan provocera fram något, och han lyckades inte.

Jag tror att det beror på, vilket jag talade med de boende i Rinkeby om precis efter påskupploppen, att det enda sättet att hantera denna typ av provokatörer är att vända ryggen till, att helt enkelt inte låta sig provoceras. De boende i dessa områden visar nu att de inte låter sig provoceras, och det tycker jag är väldigt bra.

Tobias Andersson, Rasmus Paludan och andra högerextremister kan väl fortsätta att försöka slita sönder det svenska samhället, men vi som står för de demokratiska värderingarna och för ett samhälle som håller samman kommer aldrig att tillåta det.

Anf. 6 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Fru talman! Morgan Johansson försöker kleta Rasmus Paludan på mig och på Sverigedemokraterna, detta trots att jag i mitt första anförande gjorde tydligt att vi inte brukar den typ av medel som Rasmus Paludan gjort i Sverige.



Men om jag skulle tillåta mig själv att sjunka till Morgan Johanssons låga nivå skulle jag kunna försöka kleta våldsverkarna på Morgan Johansson och hans parti. Det är faktiskt som så att det är Socialdemokraterna som tillåtit många av dem som nu dömts att vara kvar i Sverige. Man har finansierat deras uppehälle. De kommer från valdistrikt i Sverige där Socialdemokraterna har snudd på Lukasjenkoliknande stöd. De kommer definitivt att fortsätta bli försörjda av Socialdemokraterna om de är kvar i Sverige. En del som varit aktuella i de här rättsprocesserna har dessutom tidigare utvisningsbeslut, men de är kvar i Socialdemokraternas Sverige för att Morgan Johansson inte vidtagit de åtgärder som krävs för att utvisa dem.

Är det någon som är i maskopi med någon av aktörerna kring koran-kravallerna är det inte jag och Sverigedemokraterna som är det med Rasmus Paludan. Då är det Morgan Johansson och Socialdemokraterna som är det med våldsverkarna. Det är i hög utsträckning era väljare. Det är i hög utsträckning Socialdemokraterna som finansierat deras uppehållen när de levit i Sverige. Det är Socialdemokraterna som inte har utvisat dem ur landet.

Kom inte och påstå att ni skulle stå för någon enande och samlande kraft i Sverige, Morgan Johansson! Det räcker med att kolla ut för att se den splittring som präglar vårt land, som en konsekvens av Morgan Johanssons och Socialdemokraternas tid vid makten.

Fru talman! Avslutningsvis bör det konstateras att detta sannolikt är den sista interpellationsdebatten mellan mig och Morgan Johansson. Vi har haft våra duster här. Nu har vi ett val i höst. Jag är av förhoppningen att vi därefter ska slippa ha Morgan Johansson som justitieminister. Det skulle vara för Sveriges bästa.

Anf. 7 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Vi får väl först se hur valet går. Som det nu ser ut kommer nog denna arbetsfördelning att bestå, vad än Tobias Andersson tycker. Jag är beredd att ta många, många fler debatter med Tobias Andersson och alla andra sverigedemokrater under de kommande åren. Det kan jag försäkra.

Jag noterade under Tobias Anderssons inledningsanförande att Tobias Andersson inte hade ett enda ont ord att säga om Paludan, trots att detta är en rasistisk dansk som far runt och försöker splittra Sverige och ställa till med den här typen av våld. Inte ett enda ont ord hade han att säga. Varför? Jo, det är naturligtvis för att det finns en massa sympatisörer till Sverigedemokraterna som tycker om Rasmus Paludan, och Tobias Andersson vågar inte stöta sig med de sympatisörerna. Det är fejt, tycker jag.

Det bästa hade varit, tycker jag, om Sverigedemokraterna hade varit beredda att ta avstånd från Rasmus Paludan och allt det han gör. De skulle då inte bara säga: Vi gör inte så. Vi arbetar inte på det sättet. Tänk om Sverigedemokraterna hade orkat med att också ta avstånd från Rasmus Paludan på ett kraftfullt sätt, men det har de faktiskt inte lyckats göra.

De våldsverkare vi pratar om är inte representativa för dem som bor i områdena, även om Sverigedemokraterna försöker dra alla över en kam. De allra, allra flesta i dessa områden vill bara jobba, försörja sina familjer, se till att de har lugn och ro och ge sina barn en bra uppväxt. Det är vad de allra flesta människorna i de här områdena vill. Jag uppmanar därför faktiskt Tobias Andersson att då och då besöka dessa områden och själv lära

känna de människor som bor där. Då kanske han skulle få en annan bild av dem.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

#### § 10 Svar på interpellation 2021/22:477 om utvisningar av kurder

Anf. 8 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Amineh Kakabaveh har frågat mig om jag inom ramen för min styrning av Säkerhetspolisen kommer att låta granska eller vidta några andra generella åtgärder med anledning av det som har framförts i interpellationen om terrorstämpling av de kurder som kämpat för eller stött kurdiska organisationer som bekämpar terrororganisationen IS/Daish, om jag och regeringen på något sätt kommer att göra det möjligt för kurder i Sverige som nekas asyl eller uppehållstillstånd att få vetskap om vilka grunderna för detta är samt om jag och regeringen kommer att redovisa hur man bedömer rättssäkerheten för asylsökande när uppgifterna om de asylsökande kommer från olika stater och regimer i Mellanöstern som förvägrar kurderna deras mänskliga och demokratiska rättigheter och stämplar deras organisationer – och dessa organisationers medlemmar, företrädare och sympatisörer – som terrorister.

Låt mig först konstatera att det är av stor vikt att förhindra att personer som är eller kan bli ett säkerhetshot mot Sverige eller andra länder uppehåller sig eller etablerar sig här i landet. Samtidigt är det också grundläggande att alla personer som söker uppehållstillstånd i Sverige ska få en rättssäker och individuell prövning.

EU:s medlemsstater, inklusive Sverige, följer FN:s säkerhetsråds sanktioner i syfte att motverka internationell terrorism. Inom ramen för dessa sanktioner har EU också infört egna riktade åtgärder mot personer och enheter involverade i terrorism. En av de organisationer som omfattas av denna listning är PKK. Varken Sverige eller Säkerhetspolisen har någon egen nationellt beslutad lista.

Om Säkerhetspolisen befarar att en utlänning kan utgöra ett säkerhetshot görs en utredning som leder fram till en bedömning. Bedömningen kan vila på information som inhämtats såväl nationellt som internationellt och som därefter bearbetats och analyserats. I arbetet ingår att göra bedömningar av hur tillförlitliga källorna är och huruvida informationen är korrekt. Mest omfattande är myndighetens samverkan med de nordiska säkerhetstjänsterna, med övriga länder inom EU och med andra västländer. Jag har fullt förtroende för att Säkerhetspolisen gör en väl genomarbetad och individuell analys och bedömning av det säkerhetshot som en person kan bedömas utgöra innan en erinran mot uppehållstillstånd lämnas till Migrationsverket.

I slutändan är det inte Säkerhetspolisen som avgör om utvisning ska ske. Beslutande myndighet är Migrationsverket. I de fall ett ärende överklagas prövas detta av domstol eller i vissa fall regeringen. Processen innefattar en rad rättssäkerhetsgarantier, och jag har inte för avsikt att initiera en granskning eller vidta några generella åtgärder med anledning av Säkerhetspolisens arbete i dessa ärenden.

Säkerhetspolisens operativa arbete präglas av omfattande sekretess eftersom verksamheten som bedrivs har till uppgift att avvärja hot mot Sveriges säkerhet. När det gäller grunderna för nekande till uppehållstillstånd eller medborgarskap är dock utgångspunkten att parten ska få del av allt underlag i sitt ärende. Avsteg från detta tillämpas restriktivt, och uppgifter undanhålls bara när det är nödvändigt med hänsyn till skydd för Säkerhetspolisens källor och metoder.

Anf. 9 AMINEH KAKABAVEH (-):

Fru talman! Tack, justitieministern, för svaret! Jag tycker att det är väldigt olyckligt att vi har en minister som i sitt svar menar att man förlitar sig totalt på bedömningarna som har gjorts av myndigheter.

För ungefär ett år sedan hade jag en interpellationsdebatt med Mikael Damberg här i kammaren. Det gällde ett av de märkligaste fallen i svensk historia. Det gällde tvåbarnsmamman Zozan Büyüük, som är belgisk medborgare. Hon fick avslag och utvisning till ett annat EU-land. Så det stämmer inte. Det här är inte bara ett EU-beslut, utan det är ett svenskt beslut, Morgan. Zozan är född i Belgien, och hon kom via anknytning. Man delade på familjen. Ett barn, flickan, är fortfarande i Belgien. Varför skulle hon utgöra en säkerhetsrisk för Sverige men inte för Belgien? Vad är det man tar hänsyn till?

Det här är ett regeringsbeslut. I *Ekot* i Sveriges Radio gjorde man en grundlig granskning av de här fallen. Det är ungefär 100–140 fall där frihetskämpar eller vanliga svenska medborgare har stämplats av myndigheten för terrorism. Det är helt enkelt människor som har varit med i YPG/YPJ. För en vecka sedan sa Socialdemokraterna att man håller fast vid sitt löfte och stöder dem, men i går i Madrid sa man någonting annat till diktatorn Erdoğan, bara för medlemskapet i Nato.

Det var detta som de var en del av. En del av dem tillhör HDP, som Sveriges regering och Socialdemokraterna stöder. Det handlar om HDP-medlemmar. Många har bott i Sverige och är födda här. På Facebook har de lajkat någon demonstration eller så har de demonstrerat mot Daish, och så har de fått en stämpel av myndigheten som syns när de till exempel söker ett arbete som högre chef hos myndigheter.

Frågan är vem som har ansvaret. Ministern, och även Mikael Damberg förra året, sa att det inte är regeringen, för de lägger sig inte i myndighetsutövning. Det vet jag. Vi är eniga om det. Men här har jag ett beslut som är fattat av Mona Sahlin den 2 september 2004 och som Migrationsverket har hänvisat till. Här står det om andra utvisningsfall som man hänvisar till. Det kan inte Sveriges Radio och *Ekots* reporter ljuga om och inte heller myndigheterna.

Det innebär tyvärr att frågan ligger på politisk nivå. Hänvisningar till detta beslut gör att många människor lever i limbo, människor vars rätt inte har kunnat prövas. Man säger att någon är från en viss organisation för att man jobbar med Turkiets underrättelsetjänst.

Min fråga är: Vem har ansvaret, Morgan Johansson?

Anf. 10 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! I de enskilda ärendena är det alltid Migrationsverket eller domstol som har beslutat om det här. Det är de som har ansvar för de en-

skilda ärendena. Sedan har de ju ett underlag från Säkerhetspolisen, och jag ska strax komma in på det.

Låt mig bara säga att Zozan Büyüik inte är svensk medborgare. Hon är belgisk medborgare, och det innebär att hon inte kan utvisas från Belgien. Hon kan fortfarande betraktas som en säkerhetsrisk i Belgien; jag vet faktiskt inte hur belgiska myndigheter ser på det. Men de kan inte göra så mycket åt det, eftersom hon är belgisk medborgare. Men i Sverige kan vi göra det eftersom hon inte är svensk medborgare, och det har funnits uppgifter som gjorde att det beslutet fattades kring henne. Hur belgiska myndigheter ser på det fallet kan jag förstås inte veta. Jag vet bara hur man har sett på det i Sverige.

Genom åren har Sverige blivit en fristad för väldigt många kurder. Vi talar om kanske över 100 000 som har flytt krig och förtryck i sina hemländer för att få en fristad i Sverige. De allra flesta av dem har aldrig någonsin befattat sig med någon terroristorganisation som PKK eller någonting annat, utan de allra flesta vill bara leva sina liv i lugn och ro.

Men det finns ett litet fåtal som har haft just de här kontakterna. PKK är terrorstämplat i Sverige sedan nästan 40 år tillbaka, 1984. Det var Olof Palmes regering som beslutade att PKK skulle terrorstämplas. Det är inte bara så i Sverige, utan så är det i resten av EU också.

Följden av det är att om man är en del av PKK så får man inte asyl i Sverige. Man kan inte bli svensk medborgare, och man kan inte få arbetstillstånd. Det tycker jag i grunden är rätt, för vi har en skyldighet att se till att inte göra Sverige till en plats där människor med terroristanknytning kan verka fritt. Vi är skyldiga omvärlden att upprätthålla detta.

Amineh Kakabaveh tar upp YPG/YPJ i Syrien. De är inte terrorstämplade vare sig i Sverige, EU eller USA. Enbart kontakter med YPG/YPJ är alltså inte grund för en erinran från Säpo, utan när Säpo gör en sådan erinran finns det alltid även annan information som är mer belastande.

Då hör det till att man inte alltid kan offentliggöra sådan information eftersom det då finns en risk för att de källor man har röjs. När det gäller terroristorganisationer i allmänhet är de kända för att inte tveka att också döda sina egna om dessa skulle samarbeta med någon underrättelseorganisation. En följd av detta är att fullständig information inte alltid kan ges i förhållande till den sökande parten.

Däremot har myndigheterna, alltså Migrationsverket och Migrationsöverdomstolen, alltid tillgång till hela underlaget och den fullständiga informationen för att kunna fatta beslut om detta. Det kan man tycka är otillfredsställande, men det är som sagt nödvändigt för att källorna inte ska röjas.

En annan sak är om de här utvisningarna över huvud taget kan verkställas. Där är det viktigt att det är Högsta domstolen och Migrationsöverdomstolen som har vetorätt. Om de säger att det finns hinder för att genomföra ett utlämnande eller en utvisning, då är det det som gäller. Då kan en sådan utlämning inte genomföras. Det gäller till exempel om man riskerar tortyr eller annan omänsklig behandling i det land som man ska utlämnas till. Den ordningen tänker vi inte ändra på, fru talman.

Anf. 11 AMINEH KAKABAVEH (-):

Fru talman! Tack, justitieministern, för svaret!

Så här är det: Jag tror inte att ministern har så mycket information om de här fallen. Mer än 50 av de här fallen rör människor som är födda i Sverige. De har inte varit vare sig i Syrien eller i Turkiet eller någon annanstans. De har bara demonstrerat, precis som Zozan.

I förhörprotokollet som jag tog upp här för ett år sedan står det i Säpos frågor sådant som att du säger att du inte är politiker, Zozan – eller Ahmed – men du har lajkat HDP på Facebook och du har demonstrerat för YPG/YPJ:s sak.

Det är människor som inte alls har anknytning till någon organisation. Det räcker med att man är vän med någon eller har lajkat något. Det här är rättsosäkert. Många människor blir väldigt, väldigt rädda, och jag förstår varför.

Ministern säger att man inte ska röja källor. Det är turkisk underrättelsetjänst! Det är samma människor som hotar oss till döden när jag pratar här i talarstolen för individers rättigheter, för Sveriges rättssäkerhet, för de människor som kämpar och som söker asyl i Sverige.

Det är sant att det finns hundratusentals kurder här, och nästan alla har flytt på grund av krig och förföljelse. Att Erdoğan och Turkiet vill att vissa ska klassas som terrorister och att Sveriges regering ska gå med på detta är så fasansfullt och oroväckande.

Såklart ska det göras en bedömning av om någon är terrorist. Men jag vill fråga ministern: Hur många gånger har Sverige och världen hotats av en kurd, av frihetskämpar, av PKK, YPG/YPJ eller HDP? Det är väl klart att det är Daish! Tre gånger under de senaste åtta åren har Turkiet drabbats av terror. Det var Daish – som Turkiet hjälpte mot HDP!

I Madrid och i svenska medier säger nu olika ministrar i samma regering som Morgan Johansson att vi ska förebygga terrorism. Javisst, men då ska vi förebygga den terrorism som Turkiet hjälper och stöder. Det är Daish! Säpo och alla i hela världen vet att det inte är kurder som är de terrorister som Sverige och andra länder ska undvika, utan det är faktiskt Daish och andra terrorister och stater som Turkiet också hjälper.

Det är viktigt att poängtera att det inte är de asylsökande människorna som hotar Sverige utan det är snarare de terrorister som åkte iväg och halshögg människor, kvinnor, barn och yazidier. De utgör det främsta hotet i hela Europa. Det är dessa som frihetskämparna har kämpat mot. I dag svisker Sverige dem: de som söker asyl här och de som befinner sig i norra Syrien. De har räddat sig själva och världen, och de ska belönas, inte bestraffas.

Även om det är fråga om ett fåtal personer – hundra – måste asylrätten gälla även dem. De ska beviljas asyl på saklig grund, och det måste finnas bevis så att man inte bara går på antaganden och vad Turkiet säger.

Anf. 12 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Källorna kan vara många. Det handlar sannerligen inte i första hand om vad Turkiets underrättelsetjänst säger. Källorna kan ha många olika former, vara av olika karaktär och vara många olika personer – även inom nätverken. Det är precis därför som man inte alltid kan vara öppen i en sådan process med vilka källor som finns. Det är ett dilemma

som alla rättsstater står inför. Sverige är inte det enda landet med det problemet.

Jag håller helt och hållet med Amineh Kakabaveh om att IS är en av de värsta terroristorganisationerna som har funnits och som fortsätter att finnas. Vi kommer från den svenska regeringens sida att göra allt vi kan med att fortsätta att bekämpa IS och de individer som sympatiserar med IS och går deras ärenden.

Men PKK är också en terroristorganisation. Den har varit terrorstämplad i Sverige sedan nästan 40 år tillbaka. Svenska myndigheter har också gjort mycket stora insatser för att bekämpa också PKK. PKK, påstår jag, företräder inte kurderna. Där finns en liten grupp kurder som har varit och är engagerade i terroristorganisationen, men de företräder inte på något sätt den stora gruppen av kurder. Det är snarare tvärtom. De flesta vill bara hålla sig så långt borta från PKK som de över huvud taget kan tänka sig.

Jag kan som sagt inte gå in i enskilda ärenden. Men jag säger återigen att kontakter med enbart YPG och YPJ, som inte är terroriststämplade av vare sig Sverige, USA eller EU, eller att man har lajkat en bild på Instagram är inte grund för erinran från Säpo. Det finns alltid mer information än så i de fallen.

Migrationsverket och domstolarna har tillgång till hela materialet, även om den sökande inte alltid har det på grund av källorna. Det är förstås en brist, men det kan inte göras på något annat sätt. Man kan inte ge terroristorganisationer information om vilka källor som säkerhetspolisen har, just av det enkla skälet att terroristorganisationer har en tendens att gå hårt fram mot de eventuella källor som finns som kan röja dem.

Vi kommer att fortsätta att bekämpa terroristorganisationer som IS, PKK eller andra organisationer, men vi kommer att göra det inom ramen för rättsstaten.

Med den ordning som vi har, det vill säga att vi inte lämnar ut individer till andra länder med mindre än att det har prövats av Högsta domstolen eller Migrationsöverdomstolen – domstolarna har vetorätt. Den ordningen tänker vi inte ändra på eftersom det är en viktig rättssäkerhetsordning i en rättsstat. Den kommer vi att fortsätta att hålla på.

Anf. 13 AMINEH KAKABAVEH (-):

Fru talman! Det är ändå skönt att höra att man inte lämnar ut människor till en diktatur eller något annat auktoritärt land som de har flytt från.

Jag tänkte passa på att ställa en fråga. Det står i medier att Sverige har sagt att 21 personer ska utlämnas. Vad tycker ministern om att dessa 21 personer har tagits med i avtalet? De är också flyktingar. Kommer deras rättssak att prövas, eller ska de godtyckligt skickas tillbaka?

Jag har inte tagit med i min interpellation eller sagt att jag har vetskap om att de människor som jag har tagit upp nu, och förra året, är PKK:are. Jag lämnade förhörsprotokollet till dåvarande ministern Mikael Damberg. Det står inte ett enda ord om att Zozan eller någon annan har varit PKK:are. Man pratar särskilt om HDP, YPJ och YPG.

Det är sant som ministern säger att ingen av dessa organisationer är terrorstämplade. Frågan är i så fall varför de måste bestraffas och asylrätten inte prövas. Här finns ett hål, det är rättsosäkert och allvarligt. Jag hoppas verkligen ministern tar sig tid att titta på fallen och undersöker om det som sägs är sant.

Alla är inte PKK:are. Jag har kontakt med minst 108, och ingen av dem har varit medlem i organisationen. Folk ska inte leva i limbo. Asylrätten måste prövas på ett rättssäkert sätt.

Prot. 2021/22:139  
29 juni

-----  
Svar på  
interpellationer

(TREDJE VICE TALMANNEN: Jag får påminna om att enskilda ärenden som behandlas av myndigheter inte kan debatteras i kammaren.)

Anf. 14 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Sverige har genom åren genomfört utlämningar också till Turkiet. Det har gällt vanliga kriminella. Men alla utlämningarna prövas av Högsta domstolen, och när det gäller utvisningsärenden sker det av Migrationsöverdomstolen. Ordningen är den att domstolarna har vetorätt. Om domstolarna kommer fram till att det finns hinder, till exempel för att man riskerar tortyr eller annan omänsklig behandling, får inte regeringen besluta något annat. Om det inte finns hinder kan regeringen fatta beslut om ja eller nej. Men här har domstolarna vetorätt.

Det här är en ordning som har funnits, om jag inte minns fel, sedan 1957. Det är en viktig rättssäkerhetsgaranti. Det är ett uttryck för Sverige som rättsstat att det är domstolar som beslutar och har inflytandet över de enskilda ärendena, och det tänker vi inte ändra på.

Jag kan inte gå in i de enskilda ärendena mer än så, men jag kan ändå konstatera att de allra flesta kurder som finns i Sverige har över huvud taget aldrig varit föremål för en sådan prövning. Det finns kanske över 100 000 kurder i Sverige. Säpo tar in 300–500 ärenden per år för prövning, och sedan lämnas erinringar i 15–20 procent av fallen. Det är inte så att det finns ett slags generell stämpel om att man har haft kontakt med YPJ eller YPG.

Jag hävdar att om det kommer en erinran från Säpo om att det här finns skäl att inte bevilja asyl finns det mer än vad som har kunnat offentliggöras i förhållande till den andra parten. Men då har domstolarna tillgång till ett större och mer fullständigt underlag.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

## **§ 11 Svar på interpellationerna 2021/22:493, 525 och 526 om riksdagens tillkännagivanden om vapenfrågor samt vapenförvaring och förenklade regler**

Anf. 15 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Sten Bergheden har frågat mig varför jag och regeringen trots riksdagens tillkännagivanden om att ta bort de femåriga licenserna inte genomfört detta och vilka skäl jag har att inte genomföra riksdagens beslut om att ta bort femårslicenserna.

Marléne Lund Kopparklint har frågat mig hur jag ämnar verka för att genomföra de tillkännagivanden om vapenfrågor som riksdagen fattat beslut om samt vilka åtgärder jag ämnar vidta så att vapenlagen förtydligas när det gäller vapenförvaring så att laglydiga jägare och sportskyttar inte drabbas negativt.

Regeringen arbetar aktivt för att säkerställa att vapenlagstiftningen inte ska vara onödigt betungande för jägare och sportskyttar. Som ett led i detta arbete har regeringen tillsatt en utredning för att se över lagstiftningen utifrån de tillkännagivanden som finns på vapenområdet. Det huvudsakliga syftet med översynen är att skapa ett regelverk som inte i onödan försvårar för legala vapeninnehavare som jägare och sportskyttar. Vid översynen finns det möjlighet att titta på om förvaringsreglerna i vapenlagen behöver ändras eller förtydligas på något sätt.

En fråga som utredningen särskilt ska titta på är handläggningstiderna i vapentillståndsärenden. Utredaren ska bland annat undersöka om processen för förnyelse av femårslicenserna kan effektiviseras, exempelvis att det kan övervägas om flera femårslicenser ska kunna omprövas gemensamt.

När det gäller frågan om att avskaffa femårslicenserna är det viktigt att komma ihåg att kravet på förnyelse endast gäller helautomatiska vapen och enhandsvapen för flerskott. Det är alltså vapen som är särskilt stöldbegärliga och farliga och som använts vid till exempel terrorbrott.

Som alltid är det viktigt att ändringar i vapenlagstiftningen föregås av noggranna överväganden. Lagstiftningen måste vara utformad så att den i möjligaste mån motverkar förekomsten av illegala vapen och förhindrar att vapen kommer till brottslig användning. Samtidigt får reglerna inte vara onödigt betungande för jägare och sportskyttar. Regeringen anser att det är viktigt att frågorna utreds ordentligt och kommer därför inte att föregripa utredningens arbete.

Anf. 16 STEN BERGHEDEN (M):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret!

Sverige har drygt 600 000 vapenägare. Sverige har bland Europas hårdaste krav för att få inneha vapen. Sverige kräver omfattande utbildningar – både teoretisk och praktisk kunskap krävs. Lämplighet prövas hårt. Aktivitet och medlemskap i skytteförening krävs. Uppmätta mål måste nås. Förvaringskraven på vapen är mycket höga i Sverige, och varje vapenägare kontrolleras varje dag i Sverige. Vid minsta misstanke omhändertas och återkallas vapen.

Sverige har i dag ett stort problem med gängkriminalitet. Dagligen skjuts personer i landet med illegala vapen, insmugglade eller illegalt tillverkade. Regeringens svar på detta är inte att jaga gängkriminaliteten. I stället ägnar sig regeringen och ministern åt att jaga landets lagliga jägare, skyttar och samlare.

I stället för att ägna sin tid åt att jaga grova brottslingar får polisen i dag åka ut och mäta sandkornen i skjutvallarna på landets cirka 3 000 skjutbanor. Självklart kan någon annan än polisen göra det. Men tyvärr gör ministern inget åt detta. Han låter det bara fortsätta.

Fru talman! Vid en rad tillfällen under åtta års tid har regeringen försökt försvåra för landets lagliga jägare, skyttar och samlare. Man har aktivt försökt överimplementera vapendirektivet vid ett flertal tillfällen. Man har försökt införa licens på magasin. Man har struntat i att genomföra de cirka 35 tillkännagivanden som riksdagen har beslutat om för att underlätta för landets jägare och skyttar.

Ministern har också aktivt uttalat att han inte tänker genomföra ett tillkännagivande när det gäller att ta bort femårslicenserna. Det vill säga att



ministern inte tänker följa i demokratisk ordning fattade beslut. Tänk om fler personer och företag här i landet skulle säga samma sak! ”Vi struntar i riksdagens beslut.” Det hade fått allvarliga konsekvenser i Sverige. Därför är det mycket anmärkningsvärt att ministern så tydligt har uttalat att han inte tänker genomföra riksdagens tillkännagivande när det gäller att ta bort de femåriga licenserna. Självklart måste såväl ministern som övriga i landet följa riksdagens beslut.

Fru talman! Polisen hanterar cirka 70 000–90 000 vapen och licensärenden om året. Antalet ärenden skulle kunna minskas om man moderniserade vapenlagstiftningen. En del i detta är att ta bort de femåriga licenserna.

Ministern och regeringen har haft åtta år på sig att bevisa att man vill underlätta för landets jägare och skyttar, men ingenting har hänt. I stället har man försökt försämra villkoren.

I svaret här i dag säger man att man ska tillsätta en utredning – tre månader före valet. Ministern har alltså inte gjort något positivt för landets jägare, skyttar och samlare på åtta år. Men så kommer ministern och S-regeringen på att det snart är val, och då tillsätter man en utredning som ska vara klar om ett och ett halvt år. Därefter kommer den självklart att begravas i någon låda på Rosenbad för att eventuellt dammas av till nästa valrörelse. Men, Morgan Johansson, jag är helt övertygad om att så korkade är inte landets jägare, skyttar och samlare att de går på ministrernas och regeringens försök att blidka de grupper som ministern så aktivt har arbetat i åtta år.

Fru talman! På regeringens hemsida står det att regeringen styr Sverige genom att den genomför riksdagens beslut. Detta behöver korrigeras. Den genomför riksdagens beslut om den vill.

Jag vill ha svar av ministern. Varför har han inte tagit bort de femåriga licenserna?

Anf. 17 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret!

Ja, då står vi här igen. Det här är vår sista debatt om vapenfrågor denna mandatperiod. Det är åtskilliga gånger som jag och ledamoten Bergheden har stått här i kammaren och försökt tala regeringen till rätta och få den att följa det som riksdagen har beslutat om, men det har hjälpt föga.

Ministern hänvisar än en gång till en utredning. Utredaren har ett och ett halvt år på sig att presentera ett förslag, och sedan får man räkna med ytterligare tid för nya lagförslag. Detta är ju bara obstruktion och dimridåer för att förhala det som jägare och sportskyttar fört fram under så många år genom oss riksdagsledamöter.

Jakten på sportskyttar och jägare måste upphöra, fru talman. Statsrådet måste upphöra med denna jakt. Det enda vi får höra i statsrådets svar till mig och ledamoten Bergheden är att man struntar i detta och avvaktar utredningen. Det är skamligt.

Moderaterna har jobbat med vapenfrågorna under så många år för att förenkla och underlätta för Sveriges jakt- och sportskyttar. Vi har lyssnat på rörelsen. Vi har tagit fram hållbara förslag som andra partier senare har följt efter. Vi har till skillnad från andra partier sagt att vi inte är intresserade av några fler utredningar.

Femårslicenserna är just en sådan fråga. Det är utrett och klart. Det är bara att verkställa och avskaffa femårslicenserna, men det vägrar regeringen av någon outgrundlig anledning att göra.

Det var länge sedan som riksdagen beslutade om flera punkter som ska underlätta för jägare och sportskyttar. Men regeringen väljer återigen att ignorera detta och gömmer sig bakom ytterligare en utredning.

Varför ska det vara så svårt att genomföra det som svenska folket genom sin riksdag har beslutat om? Det ökar inte tilltron till systemet, direkt. Och man hänvisar återigen till fakta och siffror som inte är tillämpliga eller låter påskina att svenska lagliga vapen används vid terrorbrott. Det är ohelderligt, och det har statsrådet pysslat med under debatter som vi haft.

Det är inte lagliga vapen som används i gängkriminalitet eller vid terrorbrott. Det är illegala vapen som förs in i Sverige från andra länder. Det är helt oförståeligt hur regeringen kan blanda ihop detta gång på gång. Att ständigt blanda ihop laglydiga jägare och sportskyttar med terrorister och gängkriminella är en skymf, och det är faktiskt pinsamt.

Att gömma sig bakom ytterligare en utredning och fullständigt strunta i vad riksdagen beslutat om är bedrövligt, och jag hoppas att Sveriges 600 000 vapenägare kommer ihåg detta när vi går till valurnorna. Socialdemokraterna är inget parti för jägare och sportskyttar. Det är inget parti för att värna denna stora rörelse som finns i Sverige och som vi ska vara rädda om och hedra i stället för att bedriva någon sorts jakt på den och försvåra för den.

Jag skulle vilja ställa frågan hur statsrådet vill jobba för att underlätta för jägare och sportskyttar, men det känns som om det är lönlöst. Det hjälper inte, tyvärr.

Anf. 18 BORIANA ÅBERG (M):

Fru talman! För två veckor sedan besökte jag svenska mästerskapet i dynamiskt skytte, som hölls i Malmö. I samtalen med tävlingsskyttar och funktionärer framkom att de problem som de tidigare har påtalat gällande bland annat femårslicenserna och ansvaret för vapenfrågorna fortfarande inte var åtgärdade.

Hur är det möjligt? tänkte jag. Riksdagen har klart och tydligt tillkännagivit för regeringen att den bör agera i dessa frågor i enlighet med riksdagens vilja, men detta är något som regeringen fullständigt har struntat i.

Fru talman! I regeringsformens portalparagraf står att läsa att all offentlig makt i Sverige utgår från folket. I 1 kap. 4 § står att riksdagen är folkets främsta företrädare. I 6 § står att regeringen styr riket och att den är ansvarig inför riksdagen. Detta är några av de mest grundläggande formuleringarna avseende vårt statsskick och grunden för vår parlamentariska demokrati.

Jag vill fråga justitieminister Morgan Johansson: Varför väljer regeringen att trotsa riksdagen och bortse från folkets vilja?

Jag vet att riksdagens tillkännagivanden inte är reglerade genom författningen, så det finns inte någon lagbunden skyldighet för regeringen att följa dessa beslut. Det finns däremot en sedan många år utvecklad konstitutionell praxis att regeringen ska tillgodose den åsikt som riksdagen har meddelat genom tillkännagivanden. Detta har vid flera tillfällen kommit till uttryck genom enhälliga uttalanden från konstitutionsutskottet, som påpekat såväl att önskemålen i tillkännagivanden bör tillgodoses som att det

är viktigt att regeringen undviker onödig tidsåtgång vid behandling av tillkännagivanden.

Frapperande exempel på tillkännagivanden som man har struntat i är de som handlar om vapenfrågor. Som min kollega Sten Bergheden sa nyss: det finns 35 tillkännagivanden som berör laglydiga vapenägares villkor för att utöva jakt eller sportskytte eller samla på vapen. Det är 35 tillkännagivanden som regeringen har struntat i.

Jag vill fråga justitieministern: Skulle det bli lättare för regeringen att tillgodose folkviljan när det gäller vapenlagstiftningen om riksdagens tillkännagivanden blir bindande för regeringen? Justitieministern kan gärna beakta den stora möjligheten att han sitter i opposition under nästa mandatperiod innan han svarar på min fråga.

Anf. 19 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Till att börja med kan jag informera riksdagen om den senaste händelseutvecklingen när det gäller den här frågan. Det är nämligen så att precis det som vi för några månader sedan varnade för nu har hänt: Sverige har blivit stämt inför EU-domstolen för att Sverige, som enda land i EU, inte har implementerat vapendirektivet. Det finns en småsak i förhållande till Irland som kommissionen arbetar med, men annars är Sverige ensamt om att inte ha genomfört vapendirektivet.

Varför? Jo, därför att högern har blockerat alla de förslagen i riksdagen, vilket gör att Sverige nu inte kan leva upp till det som alla andra länder i hela EU gör. Det är detta som är bakgrunden till att vi låter göra denna nya översyn. I den översynen handlar det inte bara om en skärpning av lagstiftningen utan också om åtgärder för att göra det lättare för sportskyttar och jägare och till exempel ändra en del rutiner. Det ingår också i direktivet.

Vi i Sverige kan rimligen inte ha det så att vi ska behöva betala mångmiljonbelopp till EU för att vi inte lever upp till vapendirektivet. Varför ska Sverige vara det enda landet i hela EU som inte lever upp till vapendirektivet? Om det är något som är pinsamt är det rimligen detta.

Det görs nu en översyn, och då passar högern förstås på att driva på för ett par av sina käpphästar, bland annat det här med femårslicenserna. Jag vill återigen påminna om varför vi har femårslicenser. Det är ju därför att vissa vapen är så stöldbegärliga eller så farliga att man behöver ha en särskild kontroll av dem. Det är inte jaktvapen vi talar om. Här handlar det om automatvapen, pistoler och revolverar – inte om jaktvapen. Man jagar väl inte älg med kpist, Sten Bergheden? Det gör man inte.

Detta är inte jaktvapen, utan det här är vapen som kan användas vid till exempel terrorbrott. Jag vet inte om ni har sett den serie om Clark Olofsson som går på Netflix. Den är inte helt sanningsenlig, kan man väl säga. En sak är dock helt sann, nämligen att det vapen som användes vid Norrmalmstorgsdramat var en kpist av modell 45. Det är händelsevis samma vapen som jag själv utbildades med när jag gjorde min militärtjänst. Det är ett exempel på just den typ av vapen som omfattas av femårslicenserna. Det handlar inte om några jaktvapen utan om automatvapen, som i grunden är militära vapen och som kan användas – och används – vid terrorbrott och annan grov brottslighet.

Svensk vapenlagstiftning har alltid byggt på att man måste kunna visa att man har ett behov av ett vapen för att man ska få ha det. När det gäller de här vapnen – de här särskilt farliga terrorvapnen och militära vapnen –

har det behövts en särskild ha kontroll. Man måste till exempel kunna visa att man är aktiv sportskytt.

Skulle vi ta bort femårslicenserna skulle man som 20-åring kunna gå med i en sportskytteförening, införskaffa en kpist, använda den under några år och därefter bara upphöra med den verksamheten. Då har man en kpist stående i sitt skåp resten av livet. Det är precis det som skulle bli följderna om det inte med jämna mellanrum kontrolleras att personen fortfarande har ett behov av detta.

Säkerhetspolisen och polisen avråder bestämt från att ta bort femårslicenserna. Därför har jag en fråga till Moderaterna. Ni brukar ju vara så lyhörda för vad Säkerhetspolisen och polisen säger. Varför tycker ni att vi inte ska lyssna på polisen och Säkerhetspolisen just i den här frågan? Förstår inte Moderaterna riskerna med sina förslag?

Anf. 20 STEN BERGHEDEN (M):

Fru talman! Nu börjar ministern dra ned den här debatten till den absolut sämsta och lägsta nivån, vilket ministern brukar lyckas med i de här diskussionerna.

Ministern blottar också en oerhört stor okunskap i dessa frågor. Det är ju bra för väljarna att inför valrörelsen lyssna till att vi har en minister som faktiskt inte kan de här frågorna. Det är helt enkelt dålig sakkunskap på departementet som ligger till grund för mycket av missförstånden.

Fru talman! Dessutom försöker ministern att skylla på oppositionen för att ministern inte har lyckats genomföra vapendirektivet under fem års tid. Under fem år har ministern jobbat med den frågan och fått tydliga direktiv från riksdagen om vad man kommer att acceptera. Ministern har dock vägrat och skickat upp att han försöker att införa licens på magasin.

Fru talman! Var i EU-direktivet står det att man ska införa licens på magasin eller märka de gamla historiska vapnen? Detta har kommit till oss här i riksdagen i ett försök som ministern kallar att underlätta men som snarare försvårar ännu mer för landets jägare och skyttar.

Det är pinsamt, ministern, att du försöker att lägga skulden för ditt misslyckande när det gäller vapendirektivet på oppositionen. Det är ett av dina misslyckanden som minister i Sverige.

Fru talman! Före 2000 hade vi en lagstiftning som reglerade både automatvapen och enhandsvapen. Ministern kan gå tillbaka och titta hur den lagstiftningen såg ut. Den fungerade då, och den skulle fungera i dag. Vi har i Sverige ungefär 145 000 vapen som skulle kunna behandlas på detta sätt.

En del av vapnen ligger i gamla samlingar som ministern och regeringen nu börjar återkräva. Värdefulla samlingar som skapats av vapen i Sverige börjar nu återkallas av den här regeringen, fru talman. Hälften av dessa vapen är tillsvidarevapen från tiden före 2000.

Om ministern påstår att det skulle bli så oerhört mycket brottslighet med de här vapnen kanske ministern skulle titta på hur många av de vapnen som redan i dag har tillsvidarelicens sedan tiden före 2000. Det är hälften av vapnen, drygt 120 000. De andra vapnen har femårslicenser.

Regeringen och Socialdemokraterna införde en prövning 2000 när man införde femårslicenserna. Sedan skulle detta utvärderas. Nu har vi utvärderat det, tycker jag. Det här är bara krångligt för landets jägare och skyttar att hålla ordning på, framför allt för skyttarna.

Fru talman! Jag vill också ta upp en kunskapsfråga med ministern. Ministern talar om att man kan söka de här femårslicenserna i klump. Ja, ministern, det kan man göra redan i dag. Då söker man förnyad licens för ett vapen som man haft i ett eller två år och klumpar ihop det. Den möjligheten finns redan i dag, ministern. Detta behöver utredaren inte ens utreda.

Detta vittnar om en mycket stor okunskap på departementet. Då är det inte konstigt att man slänger sig med floskler om terrorism, Norrmalmstorgsdramat och annat. Hur kan ministern jämföra Norrmalmstorgsdramat och terrorism i världen med landets lagliga jägare och skyttar? Det borde ministern be om ursäkt för. Det här är inte deras verk. Det är terrorism som ministern faktiskt inte klarar att ta hand om. Där används illegala vapen som är tillverkade utomlands och insmugglade till landet. De vapnen har ministern inte lyckats få tag i. Däremot jagar han Sveriges jägare och skyttar.

Anf. 21 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M):

Fru talman! Jag skulle vilja säga till statsrådet att han ska skämmas på riktigt. Han står här i kammaren och jämför laglydiga jägare och sport-skyttar med terrorister, gängkriminella och nu sist Clark Olofsson. Hade han femårslicenser?

Polisen har på eget initiativ infört ett poängsystem som begränsar antalet vapen man får ha i ett vapenskåp. Det är en begränsning som kan vara mer restriktiv än den klassning som finns för vapenskåpet. Detta har exempelvis inneburit att ett hushåll där flera personer jagar eller är sportskyttar tvingas skaffa sig samma anpassade förvaring som företag ska ha, värdeskåp grade 3. Ett sådant skåp, stort nog att rymma jaktgevär, kan kosta mellan 30 000 och 50 000 kronor i stället för ett vanligt vapenskåp, som kostar runt 5 000 kronor.

Enligt polisen får man inte heller ha varsitt säkerhetsklassat vapenskåp. Jag får alltså inte ha ett eget vapenskåp hemma då min man och min son som båda är jägare har vapenskåp. De skåp som polisen kräver är mer eller mindre svåra att ha. De är omöjliga i normala bostäder, eftersom vikten på vapenskåpet överstiger byggnormens krav. Det finns exempel på privatpersoner som ålagt åtgärder som inneburit extremt stora kostnader, exempelvis att de måste bygga ett vapenvalv för sina vapen för att de ska kunna fortsätta med sin hobby. Detta är inte rimligt, fru talman.

Man kan också ta ett exempel med två aktiva skyttar, en jägare och en sportskytt, som bor tillsammans eller flyttar ihop. Endera tvingas den ena göra sig av med några av sina vapen och kanske sluta med idrottsgrenar, eller så tvingas de leta rätt på en bostad med bjälklag eller golv som klarar av skåpets vikt. Skulle det dessutom finnas en äldre son eller dotter i familjen som vill ta över sina föräldrars intresse för jakt problematiseras detta ännu mer. Som reglerna oftast tillämpas av polisen i dag ställs krav på förvaring i dyra värdeskåp för samtliga hushållsvapen, och poängen ska inte övergå 20. Poängsystemet är inte bara ett orimligt krav för privatpersoner utan är också helt onödigt försvårande för jägare och sportskyttar. Än en gång försvårar man.

Fru talman! En enkel och lämplig lösning på detta är att det i lagen anges att privatpersoners vapen ska förvaras i säkerhetsskåp, exempelvis SSF 3492, med det antal vapen per skåp som medges för säkerhetsskåpets klassning. Slopa detta poängsystem, som bara krånglar till det och försvå-

rar för jägare och sportskyttar! På detta sätt skulle man kunna återgå till vad som var avsikten när förvaringskravet infördes och undanröja försvårande tolkningar av vapenlagen som direkt komplicerar och motverkar utövandet för Sveriges jakt- och sportskyttar. Därför bör vapenlagen förtydligas på detta område.

Det finns flera förslag på åtgärder som skulle kunna underlätta för landets sportskyttar och jägare. Jag förstår att ministern vill förbjuda en massa vapen i samhället, men det är fel vapen och fel grupp som man angriper och jagar. Fokusera på rätt saker i stället!

Anf. 22 BORIANA ÅBERG (M):

Fru talman! Jag har en reflektion. Det är märkligt att regeringen gång på gång väljer att hänvisa till Netflix för att få argument för sin politik. Annika Strandhäll hänvisade till serien *Chernobyl* för att försvara stängningen av kärnkraften. Morgan Johansson hänvisar till serien om Clark Olofsson för att försvara sin politik, som slår mot legala vapenägare. Netflix är fiktion. Kom till verkligheten, justitieministern!

Fru talman! Jag fick inte svar på min fråga om riksdagens tillkännagivanden. Men det är uppenbart att regeringen avstår från att hantera tillkännagivanden när dessa inte överensstämmer med regeringens uppfattning och bedömning i olika frågor, såsom frågan om regelverken som berör jägare, sportskyttar, vapensamlare och vapenhandlare. Det är mycket upprörande.

Ännu mer upprörande är att regeringen ger sken av att så inte är fallet. Ministern skriver i sitt svar till mina kollegor: ”Regeringen arbetar aktivt för att säkerställa att vapenlagstiftningen inte ska vara onödigt betungande för jägare och sportskyttar.” Det där är inte sant. I kommittédirektivet till vapenutredningen står det inte att den ska utreda *hur* riksdagens beslut ska genomföras, utan *om* sådana ändringar som riksdagen beslutat om över huvud taget bör genomföras. Det är skillnad. Ministern borde vara ärlig.

Anf. 23 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Till att börja med kan jag väl säga så här till de moderata debattörerna: Ni får gärna kalla mig okunnig och dum, säga att jag ska skämmas och så vidare. Jag har nu varit med i över 20 år i politiken på den här nivån och har hört det här från högern många gånger tidigare. Så fort argumenten tryter och ni inte klarar debatten höjer ni i stället tonläget, går till personangrepp och betar er precis som ni gör nu. Det är ingen styrka att göra så. Tvärtom är det att uppvisa svaghet att inte klara av att föra debatten på ett bättre sätt än vad ni gör just nu.

Om det nu är så att jag är okunnig och inte vet någonting om de här frågorna, och om dessutom departementet är okunnigt, är min nästa fråga till Moderaterna: Är polisen och Säkerhetspolisen också okunniga om det här? Normalt sett brukar Moderaterna vara oerhört lyhörda för allt vad polisen och Säkerhetspolisen säger och deras bedömningar. Men så är det inte i det här fallet. Här bryr ni er inte ett endaste dugg om vad polisen säger.

När polisen varnar för att fler farliga vapen av automatkaraktär kommer att komma ut i samhället om man tar bort femårslicenserna och det sedan kan kopplas till bland annat terroråd rycker Moderaterna på axlarna och låtsas som ingenting.

Ni har uppenbart lyssnat på vapenlobbyn. Min fråga till Moderaterna är: Varför vill ni inte lyssna på polisen och Säkerhetspolisen?

Boriana Åberg säger helt korrekt att tillkännagivanden inte är bindande för regeringen, och oavsett hur det går i valet tänker jag inte verka för att det blir så. Det måste nämligen råda ett samspel mellan regering och riksdag. Regeringen förbereder lagstiftningen och lägger fram förslag till riksdagen, men det finns inget som hindrar riksdagen från att själv lagstifta, om den nu vill göra det. Den enda skyldighet regeringen har när det gäller tillkännagivanden är att man ska redovisa för riksdagen hur man behandlar dem. Det är precis det jag gör nu och det vi gör i en särskild skrivelse till riksdagen varje år.

Vad jag säger här i dag är att riskerna med att ta bort femårslicenserna är så stora att varken jag eller den regering jag företräder kan ta på oss det. Låt mig påminna om att det här inte handlar om jaktvapen utan om automatvapen, pistoler och särskilt stöldbegärlig egendom.

Om ni vill ta bort femårslicenserna får ni göra det själva. Ni får utarbeta ett sådant lagförslag, lämna det till Lagrådet, skicka ut det på remiss, höra vad polisen och Säkerhetspolisen säger, lagstifta om det och sedan ta konsekvenserna. Om det sedan leder till ett eller flera sådana här fruktansvärda dåd är ansvaret ert, inte mitt. Ingenting hindrar dock riksdagen från att stifta en sådan lag och gå fram med det, men då får ni som sagt ta denna risk.

Vi har tillsatt en utredning för att se över vapenfrågorna i stort, och jag påstår att det inte alls är fråga om inskränkningar. Syftet med utredningen är att Sverige ska leva upp till vapendirektivet, precis som alla andra länder i EU ämnar göra.

Tänker Moderaterna medverka till att Sverige kan leva upp till och implementera vapendirektivet?

Anf. 24 STEN BERGHEDEN (M):

Fru talman! Låt mig börja med att ge ministern ett råd: Gå tillbaka till den lagstiftning vi hade för dessa vapen innan 2000! Den lagstiftningen fungerade då och hade gjort det i 65 år.

Ministern påstår att bland andra polisen tycker något annat. Då är det väl märkligt att hälften av dessa 145 000 vapen fortfarande har tillsvidarelicenser. Borde inte polisen och ministern då se en massa brottslingar bland dessa vapenägere? Det visste ministern visst inte heller.

Ministern säger ofta att han försöker underlätta för jägare och skyttar. Låt mig därför räkna upp en del av det som ministern och regeringen har pysslat med de senaste två mandatperioderna. Man har inte infört den viltmyndighet som beställts, man har tagit bort det allmänna uppdraget för Jägareförbundet och lagt ansvaret på Naturvårdsverket och man har höjt jaktkortsavgiften från 300 till 400 kronor. Regeringen har vidare låtit vargstammen växa ohämmat, vilket hotar landsbygden och djurhållningen – detta trots att vi har ett beslut om 170–270 vargar. Man har också struntat i 35 tillkännagivanden och försökt jämföra laglydiga jägare och skyttar med terroristverksamhet.

Fru talman! Ministerns och regeringens trovärdighet hos landets jägare, skyttar och vapensamlare är just nu nere på lägsta tänkbara nivå. Under åtta år har man struntat i riksdagen och vägrat genomföra demokratiskt fattade beslut. Sverige måste ha en ny regering som efter valet den 11

september genomför det riksdagen fattat beslut om. Denna regering har gjort sitt och ska bytas ut den 11 september.

Anf. 25 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M):

Fru talman! Hur svårt kan det vara för ministern att driva denna fråga och visa att han vill underlätta för landets jägare och sportskyttar? Man ska jaga kriminella, inte laglydiga jägare och sportskyttar. En dömd brottsling har illegala vapen, inte laglydiga jägare och sportskyttar.

Det som kännetecknar regeringens handlande i vapenfrågan är att man konstant blandar ihop korten. Man klumpar ihop fakta, skuldbelägger och obstruerar beslut fattade av riksdagen. Man har ignorerat 35 tillkännagivanden. Man har noll respekt för svenska folkets vilja, som vi, dess företrädare i riksdagen, har tillkännagett för regeringen.

Fru talman! Socialdemokraterna är fullständigt odemokratiska. Det här går inte, och det hoppas jag att folket visar i höstens val.

Det enda regeringen jobbar med när det gäller detta är att försvåra för landets jägare och sportskyttar.

Vapenlobbyn, vilka är det? Pratar ministern om landets laglydiga jägare och sportskyttar? Man jämför dem med terrorister, med gängkriminella och nu senast med Clark Olofsson. Vilket lågvattenmärke!

Jag förväntar mig mer av en regering, och jag förväntar mig mer kunskap av ministern i dessa frågor. Det är ett önskemål. Det är ingen svaghet vi håller på med här i riksdagen.

Anf. 26 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag får inga svar alls från Moderaterna. Varför vill ni inte lyssna på polisen och Säkerhetspolisen? Det är ju självklart att risken för terrorbrott ökar om det kommer ut fler automatvapen i samhället.

Om vi går er väg kan man som 20-åring gå med i en sportskytteförening och skaffa en kpist som man sedan kontrollfritt kan ha därhemma resten av livet. Det kommer givetvis att medföra större risk för att sådana vapen kommer på avvägar. Det räcker att ett, två eller tre vapen kommer på avvägar för att vi ska få mycket allvarliga terrorbrott.

Låt mig ge ett exempel. Vi har haft problem med ensamagerande högerextremister som gått in på skolor och angriper folk med kniv. I USA och andra länder med stor vapentillgång, inte minst på automatvapen, används sådana vapen just till denna typ av brott. Jag vill inte att dessa farliga terrorvapen kommer på avvägar och hamnar i händerna på en sådan person. Det handlar givetvis om dem som kan skadas i terrorbrotten, men det handlar också om de poliser som tvingas möta en sådan gärningsman. Det är det polisen också ser. Kommer dessa helautomatiska vapen, kpistar, automatkarbiner och annat, i fel händer ökar risken för såväl allmänhet som polis.

Vi kommer att göra en översyn för att leva upp till vapendirektivet, och jag kommer att medverka till att förbättra för vapenägere. Men jag tänker inte ge mig när det gäller femårslicenserna.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.



Anf. 27 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Marléne Lund Kopparklint har frågat mig vilka åtgärder jag ämnar vidta generellt för att stoppa den negativa utvecklingen när det gäller barn som blir utsatta för sexualbrott. Hon har också frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder för att ändra i lagen så att det vidtas åtgärder för att ta fast potentiella sexualförbrytare som har för avsikt att utsätta barn för brott.

Att bekämpa sexuella övergrepp mot barn är en angelägen och högt prioriterad fråga för regeringen. Det har vidtagits flera åtgärder för att förbättra möjligheterna att bekämpa den här typen av brott, och nya initiativ tas fortlöpande.

En viktig del av regeringens politik är att förstärka den brottsbekämpande kapaciteten. Utbyggnaden av Polismyndigheten har inneburit att myndigheten har kunnat förstärka den resurs som arbetar med bland annat sexualbrott mot barn. Även Åklagarmyndigheten har fått ökade resurser för att kunna utveckla sin verksamhet och öka antalet åklagare.

För att förebygga och bekämpa sexualbrott på ett effektivt sätt krävs vidare ett heltäckande och tydligt straffrättsligt skydd. Regeringen bedriver därför ett mycket aktivt arbete på det straffrättsliga området.

På regeringens initiativ har bland annat straffskalorna skärpts för en rad sexualbrott, det straffrättsliga skyddet förstärkts vid oaktsamhet hos gärningsmannen i fråga om barnets ålder och preskription för bland annat våldtäktsbrott som begåtts mot barn avskaffats.

Marléne Lund Kopparklint frågar om åtgärder för att ta fast potentiella sexualförbrytare som har för avsikt att utsätta barn för brott. På regeringens initiativ har straffansvaret skärpts för kontakt för att träffa ett barn i sexuell syfte, så kallad grooming. Bestämmelsen har ändrats så att straffansvar inträder redan när en vuxen föreslår för ett barn under 15 år att de ska träffas, eller när de kommer överens om att träffas, om syftet är att begå vissa sexualbrott mot barnet. Det krävs alltså inte längre någon ytterligare åtgärd som är ägnad att främja att en sådan träff kommer till stånd.

En rad åtgärder har alltså vidtagits, och det har i närtid skett omfattande förändringar av sexualbrottslagstiftningen. Men arbetet med fler åtgärder fortsätter.

I april i år överlämnade regeringen en proposition till riksdagen i vilken vi föreslår att straffskalorna för ett flertal sexualbrott ska skärpas. Vi föreslår också bland annat att bestämmelserna om våldtäkt och sexuellt övergrepp och motsvarande brott mot barn ska utvidgas så att de träffar fler brott som begås på distans, till exempel över internet. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti.

I februari i år beslutade regeringen vidare att en särskild utredare ska överväga ytterligare åtgärder för att stärka lagstiftningen. Utredaren ska bland annat se över det straffrättsliga skyddet mot sexuella kränkningar av barn i åldern 15–17 år, särskilt i förhållande till utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling.

Att barn tvingas växa upp med våld och övergrepp är oacceptabelt. Det behövs ett sammanhållet, långsiktigt och strategiskt arbete som syftar till att säkerställa barnets rättigheter och att åtgärda det som inte fungerar i praktiken. Förra våren fick därför en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag till en samlad nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn. Strategin ska anlägga ett helhetsperspektiv och möjliggöra en sammanhållen inriktning för arbetet med att förebygga och bekämpa våld mot barn under de kommande tio åren. Utredaren ska redovisa sitt uppdrag i december.

Anf. 28 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret!

Minister Johansson utstrålar i sitt svar att det är en mycket angelägen fråga att bekämpa sexualbrott mot barn och att man har vidtagit flera åtgärder för att förbättra möjligheterna att bekämpa den typen av brott och att man tar nya initiativ fortlöpande. Jag skulle vilja se fler åtgärder, för de åtgärder som regeringen har vidtagit är inte tillräckliga.

År 2014 räknade Allmänna Barnhuset med att 20 procent av alla barn blir utsatta för sexuella övergrepp, och nu 2021 är denna siffra uppe på 25 procent. Vi pratar om ett av fyra barn som blir utsatt för sexuella övergrepp, ungefär åtta barn i en skolklass som fru talmannen eller ministern kanske känner till. Man skulle kunna ta en skolkatalog och titta på vilka barn som blir utsatta för sexuella övergrepp, för att förstå vidden av detta folhälsot.

Under coronapandemin fick vi ett elakt virus som spred sig bland vår befolkning och smittade den, och vi vidtog globala insatser för att lindra, stoppa och förebygga det. Vi har också sett gängkriminaliteten breda ut sig som ett elakt virus som skapar rädsla, död och hopplöshet, och man har pumpat in ofantliga resurser för att bekämpa detta.

Sexualbrott mot barn har funnits under många år, och det har eskalerat snabbt. Detta är livsfarligt. Det både förstör och skördar liv, framför allt barns liv. Här ser vi inga globala insatser och ej heller förstärkta arbetssätt för att stoppa utvecklingen tillräckligt snabbt och effektivt. Pedofiler får näst intill härja fritt runt våra barn och nästlar sig in på de plattformar där barn befinner sig. De är ständigt på jakt, och de lurar till sig barnens uppmärksamhet, stämmer möte med dem, hotar att döda deras familj om de berättar och utför de värsta dåd man kan tänka sig mot dem.

Detta är vår tids största folkhälsot, enligt mig, då vi vet att det ökar risken för suicid med tolv gånger om man har blivit utsatt för sexuella övergrepp i barndomen.

Fru talman! I början när jag kom in i riksdagen och hade skrivit mitt första anförande i detta ämne fick jag höra att innehållet och språket var för grovt. Jag tänkte direkt att om riksdagen inte är mogen för detta, vad känner då de barn som blir utsatta? Hur ska vi föra fram det som de blir utsatta för? För detta behöver upprepas. Man behöver höra en beskrivning av det för att veta att vi måste jobba emot det. Även om det är lite obehagligt och hemskt att höra om måste vi börja tala om det. Vi måste höra de jobbiga orden och meningarna, fru talman, för att förstå hur utbrett och viktigt detta är, för det här förstör barns liv.

Dessa hemska förövare måste jagas av polis tills det får ett stopp.

Anf. 29 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag delar sannerligen den ambitionen. Jag har i alla år sagt att mäns våld mot kvinnor och barn är ett stort samhällsproblem, och sexualbrott mot barn är en del av detta. Det är precis därför vi har arbetat aktivt under de senaste åren för att åstadkomma ett antal reformer som jag menar har varit ett genombrott just när det gäller att motverka sexualbrott mot barn.

Vi har höjt straffen för grov våldtäkt mot barn. Det gjorde vi 2018, då vi höjde minimistraffet. Nu 2022 höjde vi också straffet för våldtäkt mot barn. Denna lagstiftning har precis gått igenom. Vi tog bort preskriptionstiden för allvarliga sexuella övergrepp mot barn. Det innebär att oavsett hur lång tid som har förflutit efter det att övergreppet skedde ska gärningsmannen alltid veta att samhället kan komma åt honom. Det var en viktig reform som vi genomförde 2020.

Vi har rekryterat 350 särskilda utredare till polisen med särskilt fokus på utsatta brottsoffer, där denna typ av sexualbrott är en del. De särskilda avsatta resurserna 2020 var en följd av de stora satsningar som vi gjort på polisen på senare år. Vi har fler poliser nu än någonsin tidigare, och vi kommer att se till att polisen fortsätter att byggas ut. Vi kommer också att se till att polisen fortsatt får i uppdrag att prioritera dessa brott.

Vi utvidgade kriminaliseringen av grooming redan 2018, så nu har vi i praktiken en kriminalisering redan på försöksstadiet. Det är för tidigt att dra några slutsatser av detta. Jag kan bara konstatera att på senare år har antalet lagföringar när det gäller grooming ökat rejält. Om det beror på detta är kanske för tidigt att säga, men de har ökat. Det är alltså fler som söker kontakt med barn på detta sätt som ställs svars jämfört med tidigare.

Alldeles nyss utvidgade vi också kriminaliseringen av övergrepp på distans, till exempel där en gärningsman beställer övergrepp som han ska titta på via nätet. Denna utvidgning gjorde vi nu 2022.

Allt detta är förstås bra, med det räcker naturligtvis inte. Vi kommer att fortsätta. Nästa steg, som jag sa i mitt svar, är att vi också ser över frågan om sexköp av barn i åldrarna 15–17 år. Vi skärpte straffen för sexköp generellt sett, och vi tog bort böter i straffskalan. Men det är fortfarande så att sexköp av en 15-åring i lagstiftarens ögon är detsamma som sexköp av en 20-åring eller en 25-åring. Jag tycker att det är stötande. Här måste vi se till att skärpa synen när det gäller köp av sexuella tjänster av barn i åldrarna 15–17 år. Det är bland annat det som vi nu ser över. Det är riksåklagaren Petra Lundh som har ansvar för denna översyn.

I korta drag: vi har gjort väldigt mycket under dessa år – mer, skulle jag vilja påstå, än någon annan regering har gjort före oss – men vi kommer med kraft att fortsätta att driva dessa frågor framåt.

Anf. 30 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M):

Fru talman! Statistiken pekar ändå åt helt fel håll. Detta ökar. Att statistiken visar att detta ökar handlar nog inte om att man lyfter på fler stenar, utan detta är ett vidrigt fenomen som har ökat i samhället genom att det finns fler kanaler och genom att det finns fler människor som ser på barnpornografi och går igång på det av någon sjuk anledning och försöker hitta barn som de kan utsätta för sexuella övergrepp.

Riksrevisionen kom med en rapport för något år sedan där man framförde kritik mot hur detta hemska fenomen angräps. Där får regeringen kritik för att insatserna inte är tillräckliga när det gäller att bekämpa sexualbrott mot barn. Det är jättebra med straffskärpningar, och jag ser absolut fram emot utredarens svar i december. Men vi vet också att det är långt kvar tills något konkret implementeras. På vägen dit skördas ännu fler offer, och ännu fler barn blir utsatta. Man kan bara ställa frågan och få en klump i magen: Vems barn kommer att bli utsatt nästa gång?

Fru talman! Hur ställer sig ministern till att man genomför en radikal förändring som troligtvis skulle minska benägenheten för potentiella gärningsmän att ta steget att begå brott mot barn? Vad sägs om att överväga att införa brottsprovokation, vilket skulle vara effektivt framför allt på sociala medier? De allra flesta brottslingar gör någon form av hot- och riskbedömning innan de begår ett brott. Om de skulle veta att den som de tror är ett barn som de kommunicerar med kanske är en polis tror i alla fall jag att brottsbenägenheten skulle sjunka ganska drastiskt. Många av dessa gärningsmän är socialt etablerade i samhället och har mycket att förlora.

I dag när allmänheten lämnar över bevismaterial till polis eller åklagare, där de själva chattat med en pedofil som trott att allmänheten varit ett barn, finns det inget bevisvärde i detta eftersom det inte varit ett riktigt barn som man har chattat med och att det inte har varit ett barn som har kunnat komma till skada. Det är något allvarligt fel i detta, då man egentligen borde bedöma händelsen utifrån gärningspersonens intentioner i stället. Här skulle man kunna agera. Man ska inte behöva luta sig mot att allmänheten utför sådana åtgärder för att rädda barn i samhället från att bli utsatta för sexuella övergrepp som utförs av pedofiler.

Vi måste också jobba med förändringar i lagen, så att utrymmet minskar för att kunna utsätta ett barn för sexuella övergrepp och komma lindrigt undan.

Enligt Brå är det cirka 0,4 procent av sexualbrotten mot barn som leder till åtal och straffpåföljd. Av 1 000 sexualbrott är det alltså 4 som leder till ett straff och till en markering i brottsregistret. Det är inte rimligt, fru talman, att pedofiler som har utsatt barn för sexualbrott kan gå fritt ute i samhället utan ett slags varningsflagg om de skulle få för sig att söka jobb på en förskola eller söka sig till en idrottsklubb för att träna barn. Om jag fick bestämma skulle brottsmarkeringar för dessa människor aldrig gallras bort från belastningsregistret. I dag sker det efter bara några få år då straffvärdet i fråga om sexualbrott mot barn inte är så högt. Men för barnet är det ett livslångt lidande.

Anf. 31 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag har redogjort för allt det som vi har gjort – straffskärpningar och borttagna preskriptionstider för dessa allvarliga sexuella övergrepp, rekrytering av ett stort antal nya utredare för detta till följd av de satsningar som vi har kunnat göra på polisen, utvidgning av kriminalisering av grooming.

Om vi går tillbaka några år till då vi tillträdde handlade det om en handfull fall per år av grooming – 3 till 4 fall – som man lyckades lagföra. Det senaste året var det 15 fall som man lyckades lagföra. Jag ser framför mig att med den utvidgning som vi nu har gjort kommer vi att kunna öka denna siffra ytterligare. Då ökar också upptäcktsrisken. Och som en effekt av det

kommer med all sannolikhet en del av dessa gärningsmän att dra sig för att bete sig på detta sätt eftersom de vet att de riskerar upptäckt.

Sedan ska vi inte lämna över brottsutredningar till medborgargården. Det har Moderaterna inte varit för tidigare, och jag utgår från att Moderaterna inte är för det nu heller. Vi måste nog ändå se till att det är polisen som utför dessa utredningar inom de ramar som en rättsstat sätter upp.

Jag är naturligtvis beredd att fortsätta att ta fram nya åtgärder och förslag. Vi har översynen när det gäller sexköp av 15–17-åringar. Vi har också ett stort antal åtgärder inom ramen för 40-punktsprogrammet mot mäns våld mot kvinnor som vi kommer att fortsätta arbeta med under kommande mandatperiod.

Jag är ganska stolt över det som vi hittills har gjort, men vi kommer som sagt att med kraft fortsätta att driva detta arbete framåt.

Anf. 32 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M):

Fru talman! De insatser som regeringen har gjort är inte tillräckliga; det kan man inte tycka. Gängkriminella skjuter och misshandlar varandra på öppen gata och hotar vårt samhälle. De brott som vi pratar om här sker bakom stängda dörrar.

En utsatt flicka sa: Det är i alla fall bra att han drar för gardinerna när han ska göra något, för då riskerar ingen annan att se det hemska som pågår.

Det är precis detta som vi pratar om. Detta är många gånger osynliga brottsoffer, och dödsfallen sker många år senare för att de inte orkar mer. De står inte ut med det som de bär på. Förövarna tar död på sina offer sakta men säkert. Vi vet nämligen vad riskerna är för dem som blir utsatta i barndomen. Vi vet att dessa skador kostar samhället enormt mycket.

Regeringen med statsrådet i spetsen borde ha tillfört öronmärkta pengar för att lyfta fram sexualbrott mot barn som en särskilt viktig fråga. Men framför allt måste vi jobba med förändringar i lagen, som jag har nämnt tidigare. Utrymmet för att kunna utsätta ett barn för sexuella övergrepp och komma lindrigt undan måste elimineras.

Om statsrådet hade förstått allvaret på riktigt i dessa brott och konsekvenserna av dem i samhället hade statsrådet pekat med hela handen mot rättsväsendet och sagt: Gör allt ni kan för att få stopp på detta! Med andra handen hade han tillfört öronmärkta pengar.

Vi måste tillåta brottsprovokation för att dra fram denna brottslighet i ljuset. Vi måste också se över markeringen i brottsregistret, så att den på riktigt fungerar som en varningsflagg när en pedofil söker sig till verksamheter där barn finns.

Är statsrådet villig att ta initiativ till detta?

Anf. 33 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Marlène Lund Kopparklint talar om att peka med hela handen. Detta uppdrag till polis och åklagare att prioritera dessa frågor har faktiskt legat fast i årtal. Det har regeringen alltså gjort. Vi har också sett till att tillföra de resurser som polis och åklagare behöver ha för att kunna utreda bland annat dessa brott mer effektivt. De har nu mer resurser än någonsin tidigare. Om man tittar bara på polisen ökar deras anslag 2014–2024 från drygt 20 miljarder kronor till nästan 40 miljarder kronor. Det finns nog ingen myndighet som har förstärkts lika mycket så snabbt

som polisen. En del av dessa pengar har använts just för att utreda dessa brott. Jag sa att man redan 2020 rekryterade 350 speciellt avsatta utredare för bland annat dessa brott.

Vi kommer naturligtvis att fortsätta driva detta framåt, men jag måste säga att jag inte tänker ta till mig av kritiken att den här regeringen inte har gjort någonting. Det är snarare precis tvärtom: så gott som allting som har hänt på det här området, i alla fall de stora sakerna, har drivits fram av socialdemokratiska regeringar. När Moderaterna har suttit i regering har nästan ingenting hänt. Moderaterna hade regeringsmakten i åtta år, och jag kan inte komma på en enda stor reform gällande vare sig sexualbrott eller våld mot barn som den regeringen drev fram – inte en enda, och jag är ändå rätt intresserad av politik.

Det stora som har hänt har alltså hänt under den här mandatperioden: höjda straff för våldtäkt mot barn, borttagen preskriptionstid för de allvarligaste sexualövergreppen mot barn, utvidgad kriminalisering av grooming, utvidgad kriminalisering av övergrepp på distans och mycket annat. Vi kommer som sagt att fortsätta på den vägen, fru talman, och vi kommer att fortsätta driva dessa frågor med kraft.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

### § 13 Svar på interpellation 2021/22:499 om imamers vigselrätt

Anf. 34 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Mikael Eskilandersson har frågat mig om jag kommer att kraftfullt agera mot den människo- och sexhandel som systematiskt bedrivs via tillfälliga äktenskap och genom religiösa samfund, och i så fall på vilket sätt, samt om jag fortsatt kommer att tillåta att imamer har vigselrätt.

Ett trossamfund kan få tillstånd att förrätta vigsel om samfundet uppfyller vissa krav som ställs i lag. Det handlar då om juridiskt bindande äktenskap som förrättas i enlighet med äktenskapsbalken. Ett sådant äktenskap kan inte vara tillfälligt. Det kan upplösas endast genom att någon av makarna dör eller genom att domstolen dömer till äktenskapsskillnad. Kammarkollegiet kan återkalla vigselrätten för ett trossamfund som missköter sig. Att generellt undanta just muslimska trossamfund från möjligheten att få vigselrätt är däremot främmande för mig och regeringen.

Den verksamhet med så kallade tidsbegränsade äktenskap mot betalning som *Uppdrag granskning* beskriver i sitt inlägg är upprörande. Detta handlar inte om äktenskap utan om informella arrangemang där en kvinnas utsatta situation utnyttjas. Om verksamheten innebär köp av sexuella tjänster, människohandel eller koppleri är det en fråga för polis och åklagare.

Arbetet mot prostitution och människohandel är en prioriterad fråga för regeringen. Regeringen lämnade tidigare i år förslag om ett flertal straffskärpningar som träder i kraft i augusti. Bland annat höjs minimistraffet för köp av sexuell tjänst från böter till fängelse. Hårdare straff är dock inte tillräckligt. Vi behöver även arbeta förebyggande. Regeringen har därför beslutat om en handlingsplan för att förebygga och motverka prostitution och människohandel. Arbetet för ökad integration är en viktig pusselbit i detta.

Slutligen vill jag framhålla att det är särskilt stötande att den här verksamheten bedrivs med religiösa förtecken. Här har trossamfundet ett stort ansvar, och jag förutsätter att de nu kommer att ta sitt ansvar och gå till botten med detta.

Jag vill även nämna att regeringen inom kort kommer att överlämna en proposition till riksdagen med förslag om ett nytt demokrativillkor för det statliga stödet till trossamfund. Enligt förslaget ska statsbidrag inte få lämnas till trossamfund om dess företrädare utövar våld, tvång eller hot eller diskriminerar individer eller grupper eller på annat sätt bryter mot principen om alla människors lika värde. Trossamfund som inte respekterar demokratins idéer eller det svenska samhällets grundläggande värderingar ska inte kunna ta emot statligt bidrag.

Anf. 35 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Fru talman! Tack för svaret, Morgan Johansson!

Bakgrunden till frågan är den sedan länge ifrågasatta moralen hos vissa av landets religiösa samfund. Detta eskalerade i och med den granskning som *Uppdrag granskning* gjorde, med titeln Sexköp i Allahs namn. Den kan ses via nätet fram till början av augusti, och jag utgår från att Morgan Johansson har sett den.

Det som framkommer framstår snarast som människohandel. Det är åtminstone ren försäljning och köp av sexuella tjänster som förekommer i relativt stor omfattning i Sverige – dessutom under lång tid. Det är religiösa samfund som under imamers ledning, eller i alla fall samordning, hjälper till att genomföra dessa vidriga uppgörelser. Över hälften av de tillfrågade muslimska församlingarna uppger att de kan medverka till dessa sexköp. Det är vanligt förekommande att imamer viger par utifrån en förberörda parter välkänd plan där det är fråga om korta och tillfälliga äktenskap och där en summa pengar utbyts. För mig är detta utan tvivel sexhandel.

Morgan Johansson säger i sitt svar att det är en fråga för polis och åklagare om en verksamhet innebär köp av sexuella tjänster, människohandel eller koppleri. Regeringen svär sig lite väl lättvindigt fri från ansvar. Om det är straffbart i dag borde dessa imamer redan vara häktade och vänta på en snar rättegång, som förhoppningsvis skulle leda till fängelse och utvisning. De kanske till och med redan skulle vara dömda. Men jag har faktiskt inte hört någonting om några häktade imamer – inte ens i den moské i Järfälla som speciellt pekats ut i programmet. Är det så att det på något sätt uppfattas som en gråzon huruvida detta är lagligt måste Morgan Johansson och regeringen faktiskt agera.

I programmet uttalar sig Thed Adelswärd, som är chefsrådman vid Lunds tingsrätt. Han menar att det imamerna gör när de viger tillfälliga äktenskap låter som koppleri, men han säger också att det vad han vet aldrig har testats i domstol. Det finns också försvårande omständigheter när det är en imam eller ett samfund som misstänks för brott. Från mitt partis sida vill vi ta bort undantaget för hemlig dataavläsning mot moskéer; det finns ingen anledning till att det ska finnas kvar. Det skulle underlätta för utredningar av dessa gärningar, och även detta är något som regeringen behöver agera för att genomföra.

Morgan Johansson säger vidare att han förutsätter att trossamfundet självt ska agera och gå till botten med detta. Men är det egentligen så vårt samhälle ska fungera? Det är inte första gången som imamer hängs ut på grund av högst tvivelaktiga aktiviteter. Trots det har vi aldrig hört ens hot om avkragning eller avsättning, vilket vi däremot ofta hör från Svenska kyrkan när deras representanter gjort något moraliskt tveksamt.

Det är dock för mig en mycket främmande tanke, inte minst då jag suttit i kyrkomötet i åtta år, att Svenska kyrkan själv skulle hantera präster som begår brott – särskilt om det handlar om grov brottslighet som koppleri eller människohandel. Det är brott som borde föranleda att samhället fängslar och utvisar personer. Samhället måste agera mot den här typen av grova brott, och det kan inte vara upp till varje samfund. Att Morgan Johansson ens antyder det är faktiskt ganska skrämmande.

Det kan inte vara en fråga om detta innebär köp av sexuella tjänster – detta innebär köp av sexuella tjänster. Om det inte omfattas av lagen bör lagen ändras.

Anf. 36 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Det som framkommit är självklart stötande. Religiösa företrädare ska inte agera hallickar eller kopplare. Då kan även de bli dömda för till exempel koppleri. Det är så lagen fungerar, och jag har försökt vara så tydlig som möjligt där.

Vi svär oss inte på något sätt fria i detta, men Mikael Eskilanderesson måste förstå att han lever i en rättsstat. I en rättsstat är det inte regeringen som utreder brott, utan det är polis och åklagare som utreder brott efter att det har anmälts. Därför kan jag förstås inte gå in i enskilda fall och försöka detaljstyra hur polis och åklagare ska se på olika individer och hantera förundersökningar. Det gör inte regeringen, och det vet Mikael Eskilanderesson mycket väl om. Om det handlar om brottsutredningar är det en fråga för polis och åklagare att ta tag i, och jag varken kan eller vill gå in i enskilda ärenden. Det är i stället en fråga för de rättsvårdande myndigheterna.

Jag har noterat att det aktuella samfund vi pratar om reagerade kraftigt på de här uppgifterna. De säger att de har fryst pengar till de inblandade medlemsorganisationerna, och de säger att de har stängt av de inblandade personerna. Gott så, men jag menar också – vilket jag sa i mitt svar – att de nu måste gå till botten med detta för att kunna återupprätta förtroendet.

I förrgår var vi även i kontakt med Kammarkollegiet, som ju utövar tillsyn över trossamfundet när det gäller vigselfrågorna. Också Kammarkollegiet säger att man ser allvarligt på det som har framkommit. Man avvaktar den interna utredning som görs, men vi vet att Kammarkollegiet har möjlighet att agera genom att dra in vigselrätten om inte tillräckliga åtgärder vidtas. Den frågan innebär dock myndighetsutövning, och det ligger som sagt på Kammarkollegiet att besluta om det.

Anf. 37 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Fru talman! Kammarkollegiet har möjligheten att dra in vigselrätten, men det har i praktiken väldigt sällan skett. Och i det här fallet har det åtminstone inte skett än så länge.



Ja, vi lever i en rättsstat, och det är polis och åklagare som utreder brott. Men vi som lagstiftare måste också kunna se när det begås brott i samhället – sådant som vi uppfattar som brott. När polis och åklagare då inte agerar måste vi fundera över vad det är för fel på lagstiftningen.

Det här måste enligt mitt tycke vara brottsligt. Religiösa samfund som agerar hallickar är verkligen inte någonting som vi kan acceptera i Sverige, och det låter som att vi är överens om det. Men samtidigt låter regeringen detta fortgå. Det är så långt ifrån våra normer och värderingar att det nästan förefaller överkligt.

I rapporten *Trafficking in Persons Report* från det amerikanska utrikesdepartementet 2021 framgår att arbetet för att stoppa människohandel och exploatering kan bli mycket bättre i Sverige. Om även den systematiska sexhandeln kopplad till religiösa samfund i Sverige skulle räknas in skulle resultatet visa på ännu större behov av åtgärder än det redan i dag gör.

Man kan ju fråga sig om regeringen alls vill ta tag i det allvarliga läget med människohandel i Sverige i dag med tanke på de relativt få åtgärder som vi har sett under de senaste åtta åren.

Prostituerade kvinnor vittnar om att muslimska ledare tar betalt för att leda vigselceremonier före sexköp för att sexköparna kräver det – detta eftersom sex utanför äktenskapet är förbjudet inom islam. Sexualbrott förekommer alltså bokstavligen talat i religionens namn, och ändå har det inte skett någonting. Vissa religiösa ledare menar att detta har stöd i Koranen. Det är alltså den religiösa läran man utgår från som norm i första hand – inte den svenska lagen.

Detta är en omoralisk företeelse som jag anser att vi måste stoppa. Det borde vara svårt, även för Socialdemokraterna, att bortse från det som framgår i granskningen och att sexhandel, människohandel och religiösa normer som avviker från svenska regler och normer styr kvinnor i dagens Sverige. I och med parallellsamhällets framväxt i Sverige ser vi en förekomst av dessa omoraliska företeelser, och dem måste vi stoppa. Religiösa samfund som agerar hallickar är något som Sverige inte gärna kan acceptera.

Vi har under de senaste åtta åren sett en regering som vi i princip har varit tvungna att knuffa framför oss för att få igenom varje förändring när det gäller de här lagarna.

Det var så när det gällde lagen mot barnäktenskap. Det kom först som ett förslag från oppositionen, och så småningom tvingades regeringen tillstå en utredning som sedan ledde till en lag. Det var likadant med månggifte. Där ville dessutom oppositionen lyfta in månggifteslagstiftningen i barnäktenskapsutredningen – något som Morgan Johansson och regeringen vägrade.

I stället kallade man till ett möte som jag själv inte var inbjuden till. Vad som sas under detta möte vet jag inte, men det resulterade i att det plötsligt inte fanns en majoritet för att lyfta in månggifte i barnäktenskapsutredningen. Om man hade gjort det hade den lagstiftningen påskyndats med mer än ett år.

Det är beklagligt att Morgan Johansson och regeringen agerar mer bromskloss än pådrivande i de här frågorna.

Anf. 38 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):  
Fru talman! Det råder inga som helst tveksamheter om att det som har avslöjats är avskyvärt.

Mikael Eskilandersson behöver inte försöka övertyga mig när det gäller frågan om att vara emot sexköp eller prostitution. Det är vi socialdemokrater som har drivit igenom så gott som varenda stor reform på området. Det var vi som en gång införde sexköpslagen för 20 år sedan. Alldeles nyligen har vi också skärpt straffen för sexköp när vi tog bort böter ur straffskalan. Han behöver alltså inte övertyga mig om hur viktigt det är att bedriva den här kampen.

Samtidigt – eftersom Sverige är en rättsstat – är det polis och åklagare som beslutar i de enskilda fallen. Det är de som bedriver förundersökningar, och det är de som tar frågor till åtal och sedan till domstol. Det är inte regeringen som gör det. Det är en viktig rågång att hålla på. Jag utgår därför nu ifrån att de myndigheter som är inblandade i detta och som har ansvar för det fortsätter att se väldigt allvarligt på den här typen av brott.

Det som Mikael Eskilandersson säger om att man har drivit regeringen framför sig är fel. Det där är en sak som högern har satt i system. När man vet att saker och ting är på väg fram från regeringens sida – när vi till exempel har tillsatt en utredning – passar man på här i riksdagen att snabbt ta fram ett tillkännagivande så att man i efterhand ska kunna säga att det minsann var riksdagen som drev fram det hela. Det där är en del av det politiska spelet. Det bryr jag mig inte så mycket om, utan det viktiga är att de nya reformerna kommer på plats.

Jag kan konstatera att vi under den period som vi har varit i regering har gjort mer också på detta område än vad någon annan regering har gjort tidigare.

Mikael Eskilandersson nämnde barnnäktenskapsbrottet. Där skärpte vi lagstiftningen väsentligt. Vi har alldeles nyligen här i riksdagen beslutat om en ny brottsrubricering när det gäller hedersbrott. Det är en jättestor reform.

Månggiftesfrågan togs upp. Också den tog vi i, men vi gjorde det på ett sådant sätt att man verkligen kunde driva processen framåt. Det var nog snarare en processfråga än en fråga om vart någonstans vi skulle som vi hade delade meningar om. Vi kan bara konstatera att också detta nu är genomfört.

Under de här åren har vi också tillskjutit mycket stora medel till både polis och åklagare för att driva utredningarna framåt. Ta bara sexköpen, där man verkligen märker av den ökade aktiviteten från polisen! Det märks inte minst i samhällsdebatten. Det handlar om att jaga människohandel och sexhandel. Det har varit ett antal uppmärksammade kunder som har fastnat i polisens nät. Detta är ingen tillfällighet, utan det beror helt enkelt på att polis och åklagare nu prioriterar de här frågorna på ett annat sätt än tidigare – bland annat i kraft av att de nu har mycket större resurser till sitt förfarande.

Jag kan försäkra Mikael Eskilandersson om att det här inte är någonting som vi tar lätt på, utan snarare tvärtom. Vi kommer att fortsätta att driva fram dessa frågor med kraft.

Anf. 39 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Fru talman! Det är en lite märklig historiebeteckning från Morgan Johansson att det på något vis skulle vara regeringen som ligger på.

När jag stod här i kammaren och började prata om att vi borde förbjuda månggifte var svaret från regeringen: Vi vet inte ens om det finns ett problem. Vi måste först utreda om det förekommer och i vilken utsträckning.

Det är definitivt oppositionen som har varit pådrivande, och vi har varit pådrivande i princip i varje fråga – långt innan regeringen ens har tillsatt sin första utredning om huruvida det finns ett problem. Det var Morgan Johanssons företrädare som tillsatte just denna utredning, vill jag minnas.

I åtta år har regeringen suttit utan att egentligen ta tag i problemen på riktigt. Man har gjort det som oppositionen har tvingat fram genom tillkännagivanden – men inte mer, och oftast lite halvtaffligt.

Månggifte, till exempel, är fortfarande tillåtet för dem som bor i Sverige och har varit gifta sedan innan lagen trädde i kraft. Det är någonting som jag tycker att vi borde sätta ett stoppdatum för ganska omgående. Om Sverigedemokraternas politik däremot hade fått genomslag långt tidigare, och om vi hade fått bestämma, hade vi aldrig sett detta hända.

Det behövs ett antal åtgärder, och det handlar då inte bara om det som eventuellt kommer om strypt och återkrävt bidrag från organisationer som organiserar sexköpen. Jag har dessutom inte hört att regeringen tänker införa några återkrav.

Det handlar också om att ta bort undantaget för hemlig dataavläsning, som jag nämnde tidigare. Man bör möjliggöra utvisning av både dem som främjar sexköp och dem som köper sex genom Moskées genom återinförande av utvisning på grund av asocialitet. Man bör dra in vigselrätten och eliminera alla möjligheter till månggiften.

Svensk lag och svenska normer borde gälla i Sverige. De ska följas.

Anf. 40 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Mikael EskilanderSSon blandar ihop allting. Månggifte är förbjudet i Sverige och har alltid varit det. Den diskussion som har varit har gällt om äktenskap som har ingåtts utomlands ska erkännas i Sverige eller inte. Nu har vi täppt till den luckan; det gjorde vi för några år sedan.

Det stämmer, det som Mikael EskilanderSSon säger, att det var min företrädare Heléne Fritzon som hanterade den processen och drev igenom reformen. Det är bra, tycker i alla fall jag, att detta är på plats.

Sedan gällde det utvisning på grund av brott. Fälls du till exempel för koppleri och inte är svensk medborgare är det klart att du löper risk att bli utvisad. Riksdagen har dessutom alldeles nyss beslutat om ännu hårdare regler just för utvisning på grund av brott, regler som väsentligt kommer att öka möjligheten att utvisa dem som begår brott. Fälls du som sagt för så allvarliga brott som människohandel och koppleri är naturligtvis huvudregeln att du ska utvisas. Det är alls inget konstigt med det. Med den nya lagstiftningen kommer det också att vara lättare att utvisa än tidigare.

När det gäller denna del och det som interpellationen handlar om ligger frågan om att vidareutreda brott på polis och åklagare. Den kan regeringen inte gå in i. När det gäller frågan om vigselrätten ligger den på Kammarkollegiet. Vi får se hur myndigheterna agerar i dessa ärenden.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

**§ 14 Svar på interpellation 2021/22:502 om hatbrott mot svenskar**

Anf. 41 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Pontus Andersson har frågat mig om jag och regeringen avser att ta initiativ till en förändring av hatbrottslagstiftningen för att tydliggöra möjligheten att döma personer med svenskfientliga motiv för hatbrott.

Hatbrott kan aldrig accepteras i ett demokratiskt samhälle. Statistik från Brottsförebyggande rådet visar emellertid att 1 procent, eller cirka 30 fall, av anmälda brott med främlingsfientliga och rasistiska hatbrottsmotiv under 2020 gällde svensk nationalitet. Det finns troligtvis ett stort mörkertal av hatbrott som inte anmäls, oavsett hatbrottsmotiv.

Som framgår av mina svar på bland annat riksdagsfrågorna 2019/20:2142 och 2020/21:990 samt interpellation 2019/20:351 kan ett brott som har som motiv att kränka offret på grund av hans eller hennes svenska ursprung bedömas som hatbrott. Lagstiftningen är inte otydlig på den här punkten och behöver alltså inte ses över.

Regeringen och rättsväsendet lägger stor vikt vid arbetet mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott.

När det gäller åtgärder som avser rättsväsendet kan jag nämna att Polismyndigheten har fått i uppdrag att fortsatt arbeta för att bekämpa hatbrott och andra brott som hotar demokratin. Polismyndigheten ska bland annat redovisa resultatet av fortsatta åtgärder och beskriva hur samverkan med myndigheter och organisationer bedrivs samt hur en fungerande dialog säkerställs gentemot grupper som utsätts för denna typ av brott. Även Åklagarmyndigheten har vidtagit åtgärder för att höja kvaliteten på arbetet mot hatbrott.

Det pågår alltså ett intensivt arbete mot hatbrott som jag avser att följa.

Anf. 42 PONTUS ANDERSSON (SD):

Fru talman! Rasism eller fientlighet är inte på något sätt en fråga som är begränsad till ett lands ursprungsbefolkning mot ett lands minoriteter, inte heller i Sverige. Svenskarna anses i internationella mätningar vara ett folk som i jämförelse med andra är väldigt toleranta mot personer med annan bakgrund än de själva. Problemet i Sverige finns inte minst mellan olika invandrargrupper eller i form av förakt från invandrargrupper gentemot svenskarna och den svenska kulturen.

I den svenska lagstiftningen kan många olika typer av brott anses vara hatbrott. Avgörande är om motivet är att exempelvis kränka en person på grund av dennas hudfärg, etnicitet eller nationella ursprung. I Sverige har ingen person dömts för hatbrott mot svenskar på grund av just den kränktes hudfärg, etnicitet eller nationella ursprung, detta trots att svenskfientligheten är utbredd och att det i Sverige i dag finns såväl kommuner som stadsdelar och inte minst skolor där svenskar är i minoritet.

Dagens lagstiftning omöjliggör inte att någon blir dömd för hatbrott med svenskfientliga motiv, men trots att svenskfientligheten är utbredd har ingen person hittills blivit dömd för denna typ av hatbrott.

Min bedömning är därför att lagstiftningen behöver omarbetas så att det tydliggörs att hatbrott inte ska vara ett straffrättsligt skydd enbart för invandrare och minoritetsgrupper utan att det också ska gälla svenskarna, just för att de är svenskar.

Med bakgrund av detta vill jag ställa en följdfråga till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson: Ministern anser inte att lagstiftningen behöver ses över, men vad tror ministern då är anledningen till att ingen dömts för hatbrott mot svenskar, trots att svenskfientligheten är påtaglig?

Prot. 2021/22:139  
29 juni

-----

Svar på  
interpellationer

Anf. 43 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Svaret på den frågan är uppenbart: att det är så extremt låg andel av inkomna anmälningar som rör just hatbrott mot svenskar. Det säger jag i interpellationssvaret. Det är alltså 1 procent av alla anmälningar om hatbrott som handlar om hatbrott mot svenskar. Då är det kanske inte så konstigt att det inte har kommit några domar. Av alla anmälda hatbrott totalt sett är det bara mellan 3 och 5 procent som går vidare till åtal och lagföring. Om det bara är en ynka procent av alla anmälningar om hatbrott som rör hatbrott mot svenskar är det kanske inte så konstigt att vi inte har sett någon fällande dom.

Pontus Andersson säger att svenskfientligheten är utbredd. Vad har han för belägg för det? Om svenskfientligheten hade varit utbredd hade väl en betydligt högre andel än 1 procent av anmälningarna rört just den här gruppen, men så är det alltså inte. Min motfråga till Pontus Andersson är just: Vad har han för belägg när han påstår att svenskfientligheten är utbredd?

När det sedan i sak gäller lagstiftningen slår Pontus Andersson helt och hållet in öppna dörrar. Det han vill ha kriminaliserat är ju redan kriminaliserat. Lagstiftningen är tydlig på den punkten, och det har jag också svarat gång efter gång när jag fått de här frågorna. Jag har svarat det på två riksdagsfrågor och en interpellation tidigare. Någon gång kanske det borde gå fram också till Sverigedemokraterna att lagstiftningen redan är tydlig på den här punkten.

Anf. 44 PONTUS ANDERSSON (SD):

Fru talman! Jag tackar justitieministern för svaret, men jag beklagar det samtidigt.

Jag menar att svenskfientlighet är den värsta sortens rasism vi har i Sverige, detta därför att den sker från personer som visats gästfrihet i vårt land men som svarar på denna gästfrihet genom att bete sig illa mot svenskarna.

För exempelvis ungdomsrån, vilka ökat kraftigt under Morgan Johanssons åtta år som minister, visar Brås rapport att 66 procent av rånarna antingen är födda i ett annat land eller har två utrikes födda föräldrar och att 77 procent av offren har svensk bakgrund. Detta tyder på att rånare med invandrarbakgrund systematiskt söker upp ungdomar som ser svenska ut som tänkbara offer.

Inom de allt vanligare förnedringsrånen ser siffrorna ännu mer allvarliga ut när man kollar från fall till fall. Ett exempel var en 18-årig kille som blev förnedringsrånad av två killar med afrikansk bakgrund. Han blev inte bara rånad; de tvingade av honom kläderna, misshandlade honom, kissade på honom och kallade honom för ”jävla vidriga svenne” och ”din horunge”. Killarna dömdes, men inte för hatbrott.

Låt oss nu föreställa oss att rollerna var omvända, att det var två blonda svenska killar som rånade en mörkhyad kille, misshandlade honom, tvingade av honom kläderna, kissade på honom och kallade honom för ”jävla

vidriga” – och så ett fult ord om mörka. Vid ett sådant scenario finns det inte en tillstymmelse till möjlighet att de killarna inte dömts för hatbrott.

Detta hade varit ett vidrigt brott. Men när rollerna är omvända och det är en person med svensk bakgrund som blir utsatt anses det inte vara ett hatbrott. Det är det som är problemet med dagens lagstiftning.

Vi har händelsen från 2019 då det spreds ett klipp där en svensk tjej oprovocerat blir misshandlad av en invandrarkille i Malmö. Hur hade reaktionerna blivit om det till exempel varit en tjej i slöja som blev slagen av en svensk kille? Tror justitieministern att de hade blivit annorlunda, att vi fått se en debatt om rasism i Sverige? Förmodligen, och rimligtvis – men inte när rollerna är omvända som i de beskrivna fallen. Då låtsas vi som att svenskfientligheten inte existerar.

Fru talman! Det finns hur många exempel som helst. Redan 2006 gjorde Dagens Nyheter ett reportage från Malmö där de intervjuade elva unga rånare. Dessa beskrev det som ”ett krig mot svenskarna” och sa att de bara gav sig på svenska ungdomar.

Detta var redan våren 2006. En del vatten har flutit under broarna sedan dess.

Utanförskapet har ökat, segregationen har ökat och ungdomsrånen har ökat. Morgan Johansson har varit justitieminister i 8 år, och Socialdemokraterna har styrt Malmö i ytterligare 16 år. Den 7 juni 2012, för tio år sedan, skrev Morgan Johansson en tweet som löd: ”Sämsta polissiffrorna på 8 år. Och Beatrice Ask har varit justitieminister i 6. Så hon kan inte skylla på någon annan.”

Fru talman! Nu har Morgan Johansson varit minister i snart åtta år. Ser ministern att han har något ansvar för den ökade svenskfientligheten, eller kommer han också att skylla på någon annan?

Anf. 45 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Till att börja med var den där tweeten sann. Det var de sämsta polissiffrorna under väldigt lång tid. Nu är läget ett annat. Efter att vi tillträdde 2014 har vi byggt ut svenskt polisväsen kraftigt. Vi har startat två nya polisutbildningar, en i Borås och en i Malmö. Det är nu ett högre antal poliser, över 3 000, som går igenom sin utbildning än någonsin tidigare. Vi har nu fler poliser totalt sett än någonsin tidigare, och det kommer hela tiden, varje halvår, ut nya poliser från våra utbildningsorter. Vi har alltså vänt den utvecklingen.

Nu ser vi till – och det har vi gjort under våra åtta år – att bygga ut inte bara polis utan också åklagare, ekobrottsmyndighet, domstolar och kriminalvård, det vill säga hela rättsväsendet.

Det var alltså berättigad kritik som jag riktade mot den dåvarande justitieministern. Men på just den punkten, när det gäller att bygga ut rättsväsendet kraftigt, har vi vänt utvecklingen.

Jag frågade om Pontus Andersson har några belägg för att svenskfientligheten är utbredd. Han kommer med några enstaka brott och säger att det är vedervärdiga brott. Jag skulle också kunna läsa upp vedervärdiga brott som begåtts på det andra hållet, det vill säga där svenskar har begått vedervärdiga våldsbrott mot människor med utländsk bakgrund som exempel på den typen av brottslighet.

Men det är inget argument för att just svenskfientlighet skulle vara utbrett. Om det hade varit på det sättet hade vi nog haft betydligt fler anmälningar än 1 procent av alla fall om just det. 99 procent av alla anmälningar om hatbrott har inte den bakgrunden. Visst begås det brott med den bakgrunden. Men att därmed påstå att svenskfientligheten är utbredd har Pontus Andersson inget belägg för.

Det måste vara polis, åklagare och domstolar som bedömer när det ska dömas för hatbrott eller inte. Men om det kommer in så få anmälningar är det nog ganska naturligt att det än så länge inte finns en fällande dom i den frågan. Man får helt enkelt se hur det utvecklas framöver. Om det kommer in fler anmälningar kommer man kanske så småningom att kunna få en fällande dom.

Lagstiftningen som sådan är dock tydlig. Om det begås brott med sådana motiv omfattas de av den lagstiftning som i dag finns.

Anf. 46 PONTUS ANDERSSON (SD):

Fru talman! Jag kan konstatera att vi förmodligen inte kommer att komma mycket längre i den här debatten. Justitieministern är uppenbarligen nöjd med den lagstiftning vi har och med att den är utformad på ett sådant sätt att vi inte har sett en enda dom som innebär att hatbrott har skett mot svenskar. Om det skulle vara så att det gick att bli dömd skulle vi kunna ha den lagstiftning som vi har.

Jag kan också beklaga att problemet förringas. Det finns mängder med personer som har givits gästfrihet i vårt land och som tackar för det genom att bete sig illa mot svenskarna. Fyra av fem ungdomar som utsätts för rån har svensk bakgrund. Två av tre av de som rånar har utländsk bakgrund. Det är ingen slump. Man kan inte heller tolka statistiken som att det skulle vara en slump. Det gäller särskilt kombinationen av vittnesmål och berättelser från offer men också från rånarna själva.

Jag tror tyvärr att det handlar om att justitieministern inte vill ta i denna fråga. Det passar inte in i Socialdemokraternas intersektionella klassanalys att svenskar kan bli utsatta för denna typ av brott. Därför väljer man att blunda och låtsas som att det regnar. Inte ens när personer som blir förnedringsrånade blir kallade för vidriga jävla svenne anses det vara hatbrott.

Min bedömning är därför att lagstiftningen behöver omarbetas så att det tydliggörs att hatbrott inte förblir ett straffrättsligt skydd enbart för invandrare och minoritetsgrupper utan också för svenskarna.

Sverige är svenskarnas hem. Det finns ingen annan plats på jorden som vi kan kalla vårt hem. Att lagstiftningen då brister i fråga om svenskarnas trygghet i sitt eget hem är direkt skamligt. Jag står fast vid att en förändring måste ske. Det är beklagligt att Morgan Johansson inte håller med.

Anf. 47 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! När det gäller det sista, att Sverige är svenskarnas hem, vill jag bara säga att Sverige är hem för alla som bor i Sverige. Alldeles oavsett vilken bakgrund man har, vilken etnicitet man har, vilken hudfärg man har, vilket språk man pratar och vilken religion man har är Sverige vårt gemensamma hem. Det finns ingen exklusivitet för någon hudfärg, religion eller etnicitet. Så är det. Sverige är hem för alla oss som bor här i Sverige.

Det är kanske det som är grundproblemet för Sverigedemokraterna. Ni har aldrig någonsin erkänt det, Pontus Andersson. Ni vill inte erkänna det. Ni vill att Sverige ska vara ett land där bara så kallade etniska svenskar ska få lov att bo. Den kommentaren avslöjar sannerligen Sverigedemokraternas ideologiska högerextrema hemvist.

Nej, Sverige är ett hem för alla oss som bor här, oavsett vilken bakgrund vi har. Så är det.

När det gäller sakfrågan är lagstiftningen tydlig. Även om ett hatbrott begås mot svenskar kan det dömas enligt den lagstiftning som finns. Men det är återigen bara 1 procent av alla anmälningar om hatbrott som har kommit in som har den bakgrunden. Om det skulle vara så utbrett borde antalet anmälningar vara betydligt större. Det är min slutsats.

Om man granskar statistiken och tittar på de anmälda hatbrotten ser man att det är hudfärg, nationalitet och etnisk bakgrund som är vanligast förekommande. Det gäller för 18 procent av de utsatta männen och 12 procent av de utsatta kvinnorna. Men Pontus Andersson och Sverigedemokraterna väljer alltså att se den ena procenten men inte resten av fallen. Det är också talande.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

### **§ 15 Svar på interpellation 2021/22:506 om den kraftiga ökningen av traktorstölder**

Anf. 48 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Thomas Morell har frågat mig vilka åtgärder regeringen avser att vidta för att vända utvecklingen gällande polisiära resurser på väg och rusta upp de vägkontroller som behövs för att stoppa den kriminella aktiviteten.

Regeringen har gjort historiskt stora satsningar för att förstärka brottsbekämpningen och bekämpa kriminella nätverk.

Polismyndighetens tillväxt fortsätter med full kraft. Polismyndighetens resurser har ökat och fortsätter att öka kommande år. Eftersom trafikarbetet till stor del bedrivs inom ramen för den yttre polisverksamheten är Polismyndighetens tillväxt i lokalpolisområdena viktig för att även öka resurserna till trafikområdet, som omfattar områdena trafiksäkerhetsarbete, trygghetsskapande arbete, brott på väg och yrkestrafik.

Det är upp till Polismyndigheten att fördela sina resurser internt, men regeringen följer frågan noggrant. I årsredovisningen för 2022 ska myndigheten redovisa vilka åtgärder som har vidtagits för fortsatt utveckling och förbättring av arbetet för ökad regelefterlevnad i trafiken och för att förebygga och bekämpa annan brottslighet på väg.

Tullverket har fått ökade befogenheter att ingripa mot brott som ligger utanför myndighetens ordinarie verksamhet, såsom utförsel av misstänkt stöldgods. Regeringen har också tillsatt en utredning som ska göra en samlad översyn av Tullverkets befogenheter inom kontrollverksamheten och den brottsbekämpande verksamheten. Uppdraget ska i den delen redovisas senast den 2 september 2022.



Utredaren ska även analysera och ta ställning till om Tullverket bör få utökade möjligheter att göra kontroller av utförsel av varor samt analysera behovet av och möjligheterna att göra utförsel av stöldgods till ett brott enligt lagen om straff för smuggling. Uppdraget ska slutredovisas senast den 14 juli 2023.

För att komma åt de internationella brottsnätverken är internationellt samarbete av stor vikt, och inom Europol är kampen mot internationella stödligor ett av tio prioriterade områden. Regeringen har även tillsatt en utredning om effektivare polisiära åtgärder i gränsnära områden. Utredningen föreslår att Polismyndigheten ska ges särskilda befogenheter i gränsnära områden, exempelvis utökade möjligheter att bedriva kamera-bevakning och göra ingripanden i brottsförebyggande syfte. Betänkandet är remitterat och bereds nu i Regeringskansliet.

Utredningen om preventiva tvångsmedel har fått i uppdrag att bland annat ta ställning till om, och i så fall på vilket sätt, tillämpningsområdet för lagen om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet bör utvidgas. Den här delen av uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2023 och är en viktig pusselbit i den fortsatta brottsbekämpningen.

Sammantaget visar detta att regeringen arbetar på bred front för att förstärka kontrollerna av yrkestrafik och brottsbekämpningen längs vägarna samt att bekämpa kriminella nätverk.

Anf. 49 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet!

Det är några saker i svaret som jag vill utveckla ytterligare. Det står så här: ”Regeringen har gjort historiskt stora satsningar för att förstärka brottsbekämpningen och bekämpa kriminella nätverk.” Då måste man rimligen ställa sig frågan hur det kommer sig att den brottslighet som är vägburen ständigt ökar – för det är det vi pratar om. Man tar inte gärna en traktor under armen och springer över gränsen, utan man använder lastbilar för att kunna transportera ut stöldgodset.

Statsrådet säger: ”Polismyndighetens tillväxt fortsätter med full kraft.” Ja, men det visar sig inte bland mina gamla kollegor ute hos trafikpolisen. Där har man en motsatt utveckling. Där minskar antalet tjänstemän på vägen, och det är just på vägen vi behöver ha ut resurser för att bromsa den här utvecklingen. Vägen används som brottsplats.

Ministern gör också en tankekurpa i svaret. Han säger att Polismyndighetens tillväxt i lokalpolisområdena är viktig för att även ”öka resurserna till trafikområdet, som omfattar områdena trafiksäkerhetsarbete, trygghetsskapande arbete, brott på väg och yrkestrafik”. Det finns inte en chans att de som jobbar ute i lokalpolisområdena ska kunna göra kontrollerna av den yrkesmässiga trafiken. Det krävs betydligt mer kompetens än så. För att vara en duktig trafikpolis och jobba med den yrkesmässiga trafiken har man en utbildningssträcka på cirka fem år. Och då ska man också gå med en erfaren handledare som hjälper en.

Både polisledningen och regeringen lever i tron att varje polis kan gå ut och stoppa ett fordon. Det har man stöd för i lagstiftningen, i polislagen. Men det är när fordonet har blivit stoppat som jobbet börjar, och då måste man vara rustad för att klara det uppdraget.

Vi ser effekten av den här handfallna politiken. De kriminella gör som de vill. De åker in och hämtar det de behöver och åker ut igen, för det finns ingen ute på vägen som stoppar dem. Det är här tankevrpan finns.

Sedan kommer vi till nästa kommentar från statsrådet. ”Det är upp till Polismyndigheten att fördela sina resurser internt, men regeringen följer frågan noggrant.” Jag är inte det minsta intresserad av den formuleringen. Jag vill se resultat. Att regeringen följer frågan noggrant är ett standardsvar i varenda interpellationsdebatt vi har här. Den formuleringen är fullkomligt meningslös och inget värd.

Åstadkom någonting, få ut tjänstemän på vägen och ställ krav på Polismyndigheten! Statsrådet har möjlighet att tala om för Polismyndigheten vad man förväntar sig att den ska göra. Det går inte att samla en massa tjänstemän i lokalpolisområdena och tro att det kommer att lösa problemet. De är också viktiga – jag säger ingenting annat – men mer behövs för att klara den brottsutveckling som sker med hjälp av den tunga trafiken och som innebär att man i stort sett länsar företag på utrustning, hämtar diesel, stjälar traktorer för stora pengar och åker rakt över gränsen.

Sedan kommer nästa fråga, som jag kommer att utveckla i nästa anförande, för talartiden tar slut nu. Statsrådet kan fundera på det här: Behöver man ens utreda att det är ett brott att smugla gods över gränsen? Det sas också i svaret.

Anf. 50 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Nu är vi inne i den statistikdiskussion igen som jag har haft så många gånger med Thomas Morell. Det verkar som att Thomas Morell inte bryr sig ett dugg om att läsa på om hur det faktiskt förhåller sig. Han kastar ur sig att stölderna ökar. Men han måste väl också ha tagit del av statistiken?

Jag tittar här på vad som gäller för anmälda brott rörande tillgrepp av annat motordrivet forskaffningsmedel från 1990 fram till 2020. Annat motordrivet forskaffningsmedel är alltså sådana fordon som traktorer och entreprenadmaskiner, alltså det som vi pratar om. Antalet anmälda sådana brott toppade 2008–2009 och låg på ungefär 2 500. Därefter har vi sett en nedgång och sedan en liten uppgång igen, men den sista siffran som vi har är från 2021, och den ligger på 1 690.

Var Thomas Morell får sina uppgifter från när han bara kastar ur sig att stölderna har ökat får han gärna redovisa. Pratar vi om traktorer och entreprenadmaskiner toppade antalet stölder som sagt 2008–2009. Sedan var antalet sådana anmälda brott nere på 1 690 under 2021.

Likadant är det när Thomas Morell säger att ingen gör något, ingen kontrollerar och ingen bryr sig och så vidare. Då går vi in i kontrollstatistiken och ser på hur polisen har jobbat när det gäller detta.

Antalet flygande inspektioner mot nyttfordon var 11 065 under 2018. År 2021 hade vi 14 794, alltså en ökning.

Antalet kontroller av kör- och vilotider var 14 533 under 2018. År 2021 hade vi 21 884 kontroller.

Cabotageärenden hade vi inte 2018, men det har vi haft 2020 och 2021, och där har det ökat med över 30 procent från 2020 till 2021.

Polisen och andra som ansvarar för de här kontrollerna gör dem, och antalet ökar. Thomas Morell kan alltså inte bara haspla ur sig att detta minskar och att ingen gör någonting, för tvärtom ökar kontrollerna. Och sett över tid går just de stölder som han pekar på faktiskt ned i antal.

Likadant är det för övrigt när det gäller dieselstölderna. År 2019 top-pade antalet anmälda stölder ur större fordonstank, alltså när man tar från bland annat entreprenadmaskiner, på 3 991, och 2021 var man nere på 2 426.

Man måste nog även se, tycker jag, att de här insatserna som vi har gjort och riktat mot polisen dessutom har kommit i ett läge när vi har större resurser än någonsin till polisen. Vi fördubblar ju nästan polisens anslag från 2014 till 2024 från lite drygt 20 miljarder kronor till nästan 40 miljarder. Vi har nu fler poliser än någonsin tidigare i Sverige, och de har större resurser än någonsin tidigare. Det får faktiskt också betydelse för den här typen av verksamhet.

Jag tycker att den är viktig, för det här är en del i arbetet mot de internationella stödligor som står för kanske hälften av alla inbrott i Sverige och som utgår från Polen, Rumänien, Litauen och den typen av länder. Tullen, Kustbevakningen och polisen har redan sedan 2018 ett stående uppdrag att motverka den här typen av stödligor.

Vi kommer att fortsätta att bygga ut polisverksamheten, prioritera de här internationella stödligorerna och se till att man kan bli ännu mer effektiv mot den än vad man har varit tidigare. Men det går inte att stå och säga att stölderna bara ökar och att polisen inte gör någonting, för det stämmer faktiskt inte.

Anf. 51 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet!

Det är imponerande att man kan skärma sig så totalt från verkligheten – inte undra på att regeringen inte får saker och ting gjorda!

Jag går på den fråga som jag tänkte ställa precis innan talartiden tog slut förut. Statsrådet sa att man utreder om man ska göra utförelse av stöldgods till ett brott enligt lagen om straff för smuggling. Behöver man ens utreda om det är ett brott att åka ut med stöldgods?

Det rullar ut stöldgods för över 2 miljarder om året. Det är bara att gå in på Larmtjänsts hemsida – det företag som statsrådet i vår förra debatt trodde säljer larm men som är försäkringsbranschens paraplyorganisation – där det finns mycket bra statistik. Det skulle inte skada om statsrådet läste på där på Larmtjänsts hemsida. De säljer för övrigt inte larm.

Sedan har vi det här med om det är någon ökning av antalet brott eller inte. Ja, det är fritt för tolkning. Under det första kvartalet 2022 har 20 traktorer blivit efterlysta. Det är en ökning med 150 procent. Antalet katalysatorstölder har ökat de senaste två åren med 10 000 procent.

Det har gått så långt att de fordonsägare som drabbas kan få vänta upp till ett halvår innan de kan få en ny katalysator monterad på sin bil. Men statsrådet säger att vi inte har någon ökning av brotten.

Statsrådet kommenterade dieselstölder förra veckan. De har ökat med 126 procent. Men enligt statsrådet hade det inte särskilt stor betydelse eftersom företagen tjänar så mycket pengar att de gott kan bli av med lite bränsle. Så löd kommentaren i radiointervjun. Man häpnar över en sådan

inställning. Inte undra på att regeringen inte får något gjort när den inte ens vill förstå problemet!

Vi har ett gigantiskt problem ute på vägarna där de kriminella förser sig med det de behöver, enligt en gammal kommissarie på länskrim i Göteborg. De kommer med en inköpslista och hämtar vad de behöver och åker sedan ut över Öresundsbron. Efter klockan åtta är den vidöppen. Så är verkligheten.

I går kom en nyhet i medierna om att människor hade omkommit i en lastbil i USA. Är det en isolerad händelse med migranter där borta? Ingalunda. Vi hade precis samma situation i Europa för ett tag sedan. Då jobbade jag på trafikpolisen. Alla i yttre tjänst fick information av gränspolisen om hur de kriminella nätverken arbetar. Det är inte isolerat till Sverige och Europa, utan det här gäller över hela världen.

Den centrala punkten för människohandeln fanns inte borta i Mexiko eller någon annan avlägsen plats på planeten. Den fanns på Wetterlingsgatan i Falköping. Där styrde man det här. Man använde vägen för att kunna transportera människor man smugglade, och den har regeringen lämnat helt fri.

Ni vidtar ju inte de åtgärder som är nödvändiga. Att ni satsar på polisen är jättebra, men tjänstemännen kommer inte ut på asfalten där de behövs.

Anf. 52 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Jamen, kontrollerna ökar. Påstår Thomas Morell något annat? Kontrollerna på väg ökar, och jag har precis dragit den statistiken. Det är ett tecken på att polisen faktiskt använder sig av de nya resurserna på ett sådant sätt att bevakningen av dessa frågor ökar. Kontrollerna ökar.

Sett över tid minskar dieselstölderna. Jag redogjorde nyss dessa siffror. Stöld från större fordonstankar, som vi talar om, hade en topp. Från 2019 till 2021 minskade stölderna från dessa maskiner. Om man ser på det lite bredare har dieselstölderna totalt sett också minskat.

Thomas Morell talar också om stöld av traktorer och entreprenadmaskiner och att 20 traktorer har efterlysts. Det kan mycket väl vara så att det just nu finns ett aktivt gäng som är specialiserat på detta. De kanske har varit aktiva under våren. Då gäller det för polisen att försöka komma åt det gänget. Det räcker med att ett begränsat antal individer är aktiva under en kort period för att begå väldigt många brott. Det gäller då att göra allt man kan för att fånga in dem.

Samma sak gäller andra stölder ur bilar. En liten grupp kan begå väldigt många brott. Sådant får man försöka komma åt.

Men stå inte och säg att polisen inte använder sina resurser eller att den inte bryr sig om det här, för det gör den. Antalet kontroller ökar.

Det är likadant med tullen. Vi utvidgade tullens befogenheter redan förra året i fråga om utförsel av gods. Nu ser vi också över regelverket för att kunna förstärka tullens befogenheter ytterligare. Detta ska man inte raljera över, utan det ska man vara beredd att ta till sig.

Det handlar om att täppa till luckor i lagstiftningen, och för att kunna göra det måste man först göra en utredning, annars kan riksdagen inte fatta beslut om nya lagar. Det måste finnas ett underlag som grund, och det vet Thomas Morell.

Det här är en av de frågor som vi ser över, men vi ser även över många andra frågor om tullens befogenheter. Då gäller förstås att tullen också har ökade resurser till sitt förfogande så att den klarar av att möta denna utmaning.

Resurserna till tullen har faktiskt ökat med 30 procent sedan 2017. Man har anställt 350 fler på tullen, och utvecklingen kommer att fortsätta under kommande år. Redan i år kommer ytterligare 175 miljoner kronor till tullen.

Vi bygger alltså ut samtliga brottsbekämpande myndigheter. Och jag påstår att de brottsbekämpande myndigheterna använder resurserna på ett bra sätt. Men det är förstås också innebörden när vi formulerar oss, det vill säga att vi följer frågan noga. Vi följer upp hur polisen och andra myndigheter jobbar. Jag kommer att fortsätta göra det och kommer också att se till att de brottsbekämpande myndigheterna – tullen och andra myndigheter – har de resurser som de behöver för att möta dessa brott.

Anf. 53 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet!

Vi är tillbaka i regeringens tankevrpa som går ut på att lokalpolisområdena ska sköta kontrollerna. Trafikpolisen var min arbetsplats under tolv år. Jag vet mycket väl hur det fungerar och hur man ska angripa problemet. Men grejen är att det inte finns folk där ute så att det räcker.

Man kan inte skicka ut en nytexaminerad polis att stoppa en lastbil och tro att denna polis ska kunna klara uppdraget att göra en kontroll. Då är man helt bortom hur saker och ting fungerar. Erfarna kontrolltjänstemän krävs för att göra jobbet och kunna se vad som finns ombord, vart föraren är på väg och var han har varit. För att kunna reda ut om det är stöldgods ombord eller om det är någon annan transport som inte följer regelverket är det inte lönt att ta ut en polis från ett lokalpolisområde att göra jobbet. Det funkar inte så. Ni måste förstå hur saker och ting är uppbyggda.

Häromdagen sa statsrådet i en radiointervju att var och en ska sköta sitt eget skydd. Ta exemplet med 24 ton koppar som försvann i Göteborg! Terminalen är klassad som skyddsobjekt. Området är inhägnat med elstaket och bevakas dygnet runt med hundar. Bara vid säkerhetskontrollen finns 13 övervakningskameror. Likväl lyckades någon gå in och hämta 24 ton koppar. Detta visar på vilken nivå dessa människor arbetar. Och att skicka ut en lokalpolis för att göra kontrollen – kom igen alltså! Ni måste förstå hur det här fungerar och vidta åtgärder. Ni måste peka ut för Polismyndigheten vad de är tvungna att göra.

Anf. 54 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Fru talman! Låt mig börja med att reda ut ett missförstånd. Vad jag har sagt är att var och en faktiskt har ett ansvar att vidta åtgärder för att minska risken att utsättas för brott. Det är inte svårare än att bankerna har gjort stora insatser för att förebygga risken för bankrån eller att bilbranschen har vidtagit stora åtgärder för att förebygga risken för bilstölder, vilket kan ses tydligt.

Det måste åligga oss alla att hjälpas åt, för alldeles oavsett hur många poliser vi utbildar kan polisen inte vara på plats överallt alltid. Det går inte. Vi måste försöka hjälpas åt här.

Det är polisen som bestämmer hur man ska fördela resurserna så effektivt som möjligt. Efter omorganiseringen 2015, då det blev en gemensam myndighet, fick man mycket bättre förutsättningar att följa de internationella stödligor som vi talar om. Tidigare var det uppdelat i ett stort antal länsmyndigheter, och då utbytte man inte den information på det sätt som man behöver göra, till exempel när stödligor rör sig över landet. Nu har man en mycket bättre överblick och möjlighet att komma åt dem.

Detta kan man för övrigt även se i fängelserna. Vi binder nu gärningsmännen till deras brott och lagför och faller dem i större utsträckning än tidigare.

Vi kommer som sagt att fortsätta bygga ut rättsväsendet – tullen, polisen, kriminalvården och domstolarna – för att kunna möta också den här sortens organiserade brottslighet. Det kan jag försäkra Thomas Morell.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

### **§ 16 Svar på interpellation 2021/22:529 om Tullverkets brottsbekämpande verksamhet**

Anf. 55 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Borian Åberg har frågat mig när jag avser att överlämna en proposition gällande de lagändringar som den utredning som ser över Tullverkets befogenheter förväntas lägga fram. Borian Åberg har också frågat mig om jag har för avsikt att, i avvaktan på att riksdagen kan fatta beslut om ett ändrat regelverk, vidta några åtgärder för att förbättra möjligheterna för Tullverkets anställda att bedriva ett effektivt brottsbekämpande arbete. Borian Åberg har slutligen frågat mig om jag avser att ta några initiativ för att arbetsmetoder som Störa ska få vidare spridning och implementering i landet.

Det stämmer att den så kallade Tullbefogenhetsutredningen har fått förlängd utredningstid. Det är en omfattande utredning som ska se över Tullverkets befogenheter inom både kontrollverksamheten och den brottsbekämpande verksamheten. Den förlängda tiden innefattar även att utredningen har fått i uppdrag att utreda fler saker, bland annat att göra en översyn av de tullrättsliga sanktionerna.

Ett delbetänkande ska överlämnas senast den 2 september, vilket är om endast drygt två månader. Betänkandet kommer därefter att beredas inom Regeringskansliet. Här vill jag även påminna om att Tullverket det senaste året har fått utökade befogenheter inom brottsbekämpningen, både vad gäller möjligheterna att ingripa mot brott som ligger utanför Tullverkets så kallade brottskatalog och att kvarhålla kontanta medel som förs in i eller ut ur EU.

De senaste åren har Tullverkets resurser stärkts avsevärt. Myndighetens anslag har under perioden 2017–2021 ökat med 30 procent, vilket gjort att antalet anställda ökat med cirka 350 personer under samma period. Tullverket har ett regelbundet samarbete med de andra brottsbekämpande myndigheterna och utvecklar hela tiden sina arbetsmetoder. Det är också Tullverkets ledning och personal som är bäst lämpade att avgöra vilka arbetsmetoder som myndigheten ska använda sig av.

Anf. 56 BORIANA ÅBERG (M):

Fru talman! Jag tackar finansministern för svaret.

Finansministern säger att Tullverket har ett regelbundet samarbete med de andra brottsbekämpande myndigheterna och hela tiden utvecklar nya arbetsmetoder. Och just de framgångsrika arbetsmetoderna förtjänar större uppmärksamhet.

Jag vill gärna berätta, fru talman, för finansministern om en framgångsrik arbetsmetod som heter Störa, där samverkan med polisen, kommunernas alkoholhandläggare samt andra myndigheter är grundläggande.

Metoden utvecklades av Tullverket Syd 2013 när problemet med illegal tobak i landet blev mycket påtagligt. I bland annat Malmö salufördes smuggelcigaretter i en mängd små butiker, vars ägare ofta hade sitt ursprung i länder där synen på skattebetalningar är så att säga mer flexibel än i Sverige.

Det fanns mycket underrättelser om stora illegala cigarettpartier som var i omlopp i landet men väldigt få beslag i samband med gränskontroll. Då uppstod ett behov av att angripa problemet på ett annat sätt. Ungefär samtidigt gjordes välbehövliga tillägg i lagen om punktskattekontroll, vilket gav möjligheter till vissa kontroller av lager.

Detta sammantaget gjorde att konceptet Störa skapades. Uppdraget var att offensivt göra lagerkontroller baserat på underrättelser med målet att påträffa och beslagta illegala punktskattevaror.

Konceptet Störa innebär att man arbetar i gränslandet mellan kontrollerna vid Sveriges gränser och det arbete som tullkriminalenheten bedriver med spaning och utredning. Syftet är att lokalisera illegala varor – tobak, alkohol, droger och vapen – som inte har upptäckts genom Tullverkets traditionella arbetssätt. Metodens styrka är att man agerar snabbt, att insatsen genomförs i nära anslutning till att informationen inkommer samt att det krävs små resurser i förhållande till beslagens värde.

Störa-metoden är ett verktyg för att komma till avslut och åtgärd vid behov som inte gränskontroll, utdragna tullkriminalprojekt eller övriga spaningsärenden kan uppnå inom rimlig tid – detta oavsett illegal vara. Målet är inte alltid att avgörande lagföra eller slå ut vissa objekt utan att väsentligt störa verksamheten med förhoppningen att den upphör.

I höstas var vi några ledamöter från skatteutskottet som besökte Tullverket Syd i Malmö och Trelleborg och fick bekanta oss med Störa-metoden. Vi fick träffa mycket engagerade chefer och medarbetare som bland annat berättade att målsättningen alltid är att komma till ett avslut inom kort tid, ofta i direkt samverkan med andra myndigheter när de egna verktygen inte räcker till. Och just Tullverkets verktyg eller befogenheter vid samverkan med andra myndigheter behöver förstärkas.

Anf. 57 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Tack, Boriana Åberg, för interpellationen och uppmärksamheten på Tullverkets framgångsrika brottsbekämpande verksamhet. Jag har själv besökt Tullverket i södra regionen för att höra hur de har jobbat mot smuggling av cigaretter och mot andra typer av verksamheter.

Den nationella politiska diskussionen handlar nästan uteslutande om smuggling av vapen och narkotika, eftersom det i människors medvetande finns en direkt koppling till organiserad brottslighet och den våldsvåg som vi har sett i de kriminella gängerna. Men man ska vara väl medveten om att

många av de kriminella gängen finansieras av illegal verksamhet i övrigt, och smuggling är ett brott som ger mycket pengar och som också har visat sig ha koppling till organiserad brottslighet.

Det är bra att man studerar detta. Det är också bra att Tullverket hela tiden förfinar och tar fram nya arbetsmetoder och ny samverkan med olika myndigheter. Det finns ju alla möjligheter för både Tullverket och andra att till utredningen spela in sina synpunkter på vad i regelverket som behöver utvecklas och förbättras.

Vi har gjort stora förändringar i Tullverkets befogenheter och möjligheter att agera de senaste åren. Men nu har vi en utredning som tittar på både kontrollverksamheten och den brottsbekämpande verksamheten i en helhet. Det tror jag är rätt sätt att göra, för lagstiftningen börjar bli lite splittrad och svårgenomträngd. Att ta ett övergripande grepp om detta tror jag är bra att göra för Tullverket, så det känns bra att vi har utredningen som kommer med sina förslag. Det är lite svårt att nu föregå utredningen och säga exakt vad vi ska göra innan förslagen har kommit; så kan inte regeringen jobba. Men det är ett bra perspektiv.

Det finns också andra sätt som Tullverket har jobbat med, inte minst med den internationella samverkan som Tullverket har och som har blivit allt djupare de senaste åren. När det gäller arbetsmetoder igen har vi hela Anom och Trojan Shield-diskussionen, där man fick väldigt mycket information i samarbete med polismyndigheter i Sverige och i andra länder om hur de kriminella gängen använder smugglingsleder, vilka som finansierar, vilka som är distributörer och hur kontaktnäten ser ut. Den informationen jobbar Tullverket och Polismyndigheten fortfarande med, och vi kan förvänta oss ytterligare tillslag framöver kopplat till kunskapen från den digitala trafiken.

Jag kan återkomma i nästa inlägg med många spännande exempel på hur man kan slå sönder antingen hela nätverk eller hela smugglingsleder i Sverige, som man kan avslöja genom att bedriva ett väldigt framgångsrikt samarbete med andra myndigheter, inte minst Polismyndigheten.

Samverkan är A och O för Tullverket för att med både sina egna befogenheter och i samverkan med andra nå framgång i att bekämpa organiserad brottslighet i Sverige.

Anf. 58 BORIANA ÅBERG (M):

Fru talman! Medan jag förberedde mig för denna interpellationsdebatt fick jag beskedet att Störa-gruppen hade lagts ned.

Jag vet att det inte är finansministern som bestämmer vilka arbetsmetoder som ska användas, men jag tror att han är benägen att hålla med om att framgångsrika metoder för att bekämpa den organiserade brottsligheten behövs. Därför skulle det vara intressant att få höra vilka åtgärder ministern avser att vidta för att ge Tullverkets medarbetare bättre förutsättningar att bedriva ett effektivt, brottsbekämpande arbete och om han är beredd att ta några initiativ för att arbetsmetoder som testats med framgång ska kunna få vidare spridning och implementeras i resten av landet.

Den grova organiserade brottsligheten har växt som en cancersvulst i samhällskroppen, och vi närmar oss en systemkollaps om vi inte får bukt med den. Det är positivt att ministern är medveten om att pengar är den givna drivkraften bakom brottsligheten. Därför måste metoder som riktas mot att stoppa inflödet av pengar uppmuntras.



Vinsterna för tobaksmuggling med en fullastad långtradare kan uppgå till 13–14 miljoner kronor genom att punktskatterna undviks. Med de av regeringen planerade skattehöjningarna på tobak de kommande åren blir förtjänsten för de kriminella och förlusten för landets skattebetalare ännu större. I stället för i statskassan hamnar dessa pengar i de kriminellas fickor, och de stannar inte där. De används ofta för att investera i ny brottslighet – drogsmuggling, illegala spel och människohandel. Listan kan göras lång.

I Skåne är det åttaåringar som agerar knarkkurirer, och barn i lägre tonåren utför grova våldsbrott för att klara antagningsproven till gängen, för att nämna några exempel. Detta måste stoppas, och de enda som kan göra det är de brottsbekämpande myndigheterna, med gemensamma insatser.

De kriminella utvecklar konstant sina arbetsmetoder för att undvika avslöjande och lagföring. Därför måste de brottsbekämpande myndigheterna inte bara hålla jämna steg utan helst ligga steget före, precis som man gjort genom Störa-metoden.

Det har skrivits ett examensarbete i kriminologi vid Malmö universitet med namnet *STÖRA – Tullverkets förmåga att arbeta offensivt*. Där kan man läsa: ”Som myndighet är Tullverket restriktiva med vad som redovisas utåt och är inte lika bra som exempelvis Polisen på att visa sin framgång i sociala medier. Eftersom STÖRA har ett synligt och offensivt arbetssätt behöver det visas upp inom olika myndigheter för att tillslut kunna utgöra en del i ett stort nätverk och en samverkanspart i gemensamma insatser mot den organiserade brottsligheten.”

Jag skulle vilja rekommendera finansministern att läsa denna uppsats.

Anf. 59 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Regeringen gör väldigt mycket på det brottsbekämpande området, inte minst kopplat till Tullverket. Det vi framför allt gör är att vi tillför Tullverket mer resurser. Jag nämnde detta i svaret. De har ökat med 30 procent, och de fortsätter att öka de kommande åren. Det är resurser så att man kan bemanna med ytterligare personal. Jag tror att det handlar om ungefär 350 fler anställda, så att man kan öka närvaron och bemanningen och därmed vara mer offensiv både i kontroll och i det brottsbekämpande arbetet. Det är klart att det ger Tullverket större kapacitet.

Vad gör regeringen mer i sin styrning? I regleringsbrevet för Tullverket skriver vi naturligtvis att man ska ”förhindra smuggling av narkotika och vapen liksom att förhindra storskalig eller frekvent illegal införsel av alkohol och tobak” och att de insatserna ska öka. Men hur de insatserna ska öka är det upp till Tullverket att bestämma. Jag är helt säker på att man hela tiden drar slutsatser när det gäller vilket arbete som är mest framgångsrikt, hur resurserna ska prioriteras och hur man kan samverka mest effektivt med andra myndigheter.

Det vi också har gjort är att tillsätta utredningen som ska titta på Tullverkets befogenheter. Det görs brett, och den första delredovisningen kommer nu i början av september. Sedan kommer en slutredovisning lite senare för att vi ska kunna utveckla det här arbetet ytterligare när det gäller Tullverkets olika befogenheter.

Vi har också haft andra utredningar som kan ha betydelse i sammanhanget, inte minst när det gäller Tullverkets samarbete med Polismyndigheten. Vi hade en utredning om åtgärder i gränsnära zon, som har tittat på hur ny teknik, inte minst kameror, kan användas mer effektivt av polisen och också av tullen i samverkan för att följa till exempel flöden in i och ut ur Sverige för att kunna agera mer mot brottslighet. Regeringen bereder den utredningen. Det är också en väldigt viktig fråga att vi hela tiden jobbar med teknikutvecklingen inom Tullverket. Där har Tullverket också gjort egna investeringar, inte minst i olika tekniska hjälpmedel som gör det möjligt att skanna och ta del av innehåll i bilar eller lastbilar för att lättare upptäcka smuggelgods som passerar gränsen.

De straffskärpningar som har gjorts när det gäller flera av dessa brott gör också att Tullverket kan använda hemliga tvångsmedel i större utsträckning än tidigare. Inte minst innebär avlyssningsmöjligheter och hemlig dataavläsning en helt ny nivå av möjligheter att agera mot organiserad brottslighet i Sverige. Jag vill också nämna det internationella samarbetet. Den digitala information som polisen och Tullverket nu jobbar med är verkligen en guldgruva för att slå ut olika typer av smuggling och organiserad brottslighet som passerar gräns. Där finns det mycket mer att göra.

Jag har stort förtroende för att Tullverket fortsätter att utveckla både arbetsmetoder och tekniker för att komma åt organiserad brottslighet och smuggling till Sverige.

Anf. 60 BORIANA ÅBERG (M):

Fru talman! De resurser som tillfördes Tullverket i årets budget beror på att riksdagen i höstas röstade för M-KD-SD-budgeten.

Sverige har aldrig haft en så allvarlig och samhällshotande brottslighet som under nuvarande S-regering och de föregående S-MP-regeringarna.

Statsministern har sagt: ”Vi ska vända på varje sten.” Sätt nu för en gångs skull lite kraft bakom orden! Vänd på stenarna och se till att Tullverkets anställda får göra sitt jobb i stället för att stoppas av otidsenlig lagstiftning! Det ska inte vara så att tulltjänstemän JO-anmäls för att de har bistått polisen med narkotikasökarhund vid husrannsakan, som hände under operation Rimfrost.

Lagstiftningen ska vara kristallklar i att Tullverket får bistå polisen vid gemensamma operationer. Och när vi ändå pratar om operation Rimfrost: Under sin tid som inrikesminister reste Mikael Damberg land och rike runt med anledning av operation Rimfrost. Före besöket i Malmö skrev han på sin Facebook om att han ville få en uppdaterad bild av operationen och ge regeringens fulla stöd till polisens arbete.

Jag tycker att Mikael Damberg under sin återstående tid som finansminister ska passa på att besöka Tullverket Syd och träffa eldsjälarna i Störagruppen och gärna ge dem sitt stöd. Han kan då också få förstahandsinformation och ta del av den talande statistiken över hur mycket tobak, alkohol, cannabis, amfetamin, kokain, vapen och ammunition som Störagruppen har beslagtagit.

Anf. 61 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Låt mig först göra en rättelse. Det är korrekt att regeringen hade föreslagit permanent ökade resurser till Tullverket de närmaste åren.

Sedan valde riksdagen att lägga på ytterligare med tillfälliga medel. De satsningarna är alltså tillfälliga och inte permanenta.

Jag kan också glädja Boriana Åberg med att jag kommer att besöka tullen i syd redan före sommaren. Vi kommer att fortsätta att besöka Tullverket och dra lärdomar av vad de har lärt sig och hur de vill jobba vidare. Vi har en utredning som just nu tittar på deras befogenheter. Det är väl alldeles utmärkt.

När det gäller Tullverkets tillslag tycker jag inte att jag som medlem av regeringen ska bestämma hur Tullverket ska göra. De måste bestämma det själva utifrån den erfarenhet och profession de har. Jag kan också konstatera att de har haft stora framgångar mot organiserad brottslighet de senaste åren, till exempel i samband med ett beslag av 1,2 ton cannabis, där man använde hemliga tvångsmedel, spaningsinsatser och samarbete med andra myndigheter. Underrättelseverksamheten var helt avgörande för detta.

Fransk tull kontaktade Tullverket, vilket ledde till att man samarbetade med Spanien, Österrike och Frankrike och slog ut två nätverk som ägnade sig åt storskalig narkotikasmuggling till Sverige. Den totala beslagsmängden var 1 099 kilo cannabis, 320 kilo kokain, 2 kilo amfetamin och så vidare.

I ett tredje ärende användes de krypterade chattarna igen så att kontrollavdelningen vid gränsen kunde hitta 147 kilo cannabis i Norra hamnen. Sex personer dömdes i tingsrätten till totalt 37,5 år.

Så här kan man fortsätta. Det finns väldigt goda exempel på vad Tullverket i dag gör i samverkan med andra myndigheter och andra länder för att bli ännu duktigare på att bekämpa organiserad brottslighet som passerar gränsen, inte minst smuggling till Sverige. Det arbetet ska förstärkas och fortsätta de närmaste åren.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

## **§ 17 Svar på interpellation 2021/22:536 om avskaffande av internmomsen**

Anf. 62 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Helena Vilhelmsson har frågat mig på vilket sätt jag avser att agera för att utredningen om avskaffande av internmomsen skyndsamt ska komma igång och när vi kan förvänta oss att internmomsen är avskaffad.

Riksdagen har den 20 april 2022 tillkännagett för regeringen att regeringen skyndsamt ska utreda hur frågan om intern mervärdesskatt mellan föreningar i samma organisation kan lösas utan att orsaka snedvridning av konkurrensen i strid med EU-rätten och utan att öka risken för fusk med mervärdesskattesystemet.

Inledningsvis vill jag framhålla att regeringen delar interpellantens uppfattning att civilsamhället är viktigt för Sverige. Ideell föreningsverksamhet har en lång tradition i vårt land. Verksamheten har stark folklig förankring och bidrar till många olika positiva saker i det svenska samhället.

Prot. 2021/22:139

29 juni

-----

Svar på  
interpellationer

Precis som övriga delar av samhället har civilsamhället påverkats av pandemin. Det är viktigt att civilsamhället har och ges goda och långsiktiga förutsättningar för att bedriva sin verksamhet och utvecklas.

Frågan om internmoms mellan föreningar i samma organisation är välkänd för regeringen. När det gäller tillkännagivandet står det att frågan ska utredas. Riksdagen har också uttryckligen angett i tillkännagivandet att en lösning inte ska orsaka snedvridning av konkurrensen i strid med EU-rätten. Mervärdesskattedirektivet sätter således ramar för utformningen av de svenska mervärdesskattereglerna.

Det finns också en skyndsamhetsaspekt i tillkännagivandet. Regeringen delar riksdagens uppfattning att det är viktigt att frågan inte drar ut på tiden. Civilsamhället ska inte behöva vänta på besked.

Tilkännagivandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Anf. 63 HELENA VILHELMSSON (C):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret! Jag vill börja med att säga att det faktiskt är lite högtidligt att stå här i demokratins högborg och, vad jag förstår, medverka i den sista interpellationsdebatten för riksdagsåret och mandatperioden.

Här inne diskuterar vi både små och stora frågor – allsköns frågor. Nu ska vi få avsluta med internmomsen. Jag tror att det är få frågor som den breda allmänheten har så liten kunskap om men som ändå är så otroligt viktiga för våra föreningar. Det känns därför extra bra att få lyfta denna fråga.

Som både jag och ministern har påpekat i interpellationen och svaret är den ideella sektorn oerhört viktig för Sverige. Jag brukar säga att om den ideella sektorn skulle ta paus och lägga ned sin verksamhet i en timme skulle Sverige kollapsa. Så viktig är den ideella sektorn.

Därför är det viktigt att det svenska skattesystemet, kanske särskilt för den ideella sektorn, är väldigt enkelt och transparent. Dessutom bör det vara neutralt i fråga om organisationsform.

Reglerna kring mervärdesskatt på interna tjänster drabbar i dag, enligt mig och Centerpartiet, vissa av civilsamhällets organisationer på ett godtyckligt sätt beroende på om man har valt att organisera sig som en eller flera så kallade juridiska personer. Exempelvis är Örebro Läns Fotbollförbund – jag kommer från Örebro län – en egen juridisk person i skattehänseende, liksom Svenska Fotbollförbundet, medan andra föreningar enbart har en organisation, en juridisk person, och i stället organiserar sig i nätverk lokalt i landet.

Det är vanligt förekommande att man inom organisationer köper tjänster mellan varandra, till exempel administration, juridik eller it-stöd. Då kommer vi till pudelns kärna. Rör det sig om transaktioner inom en och samma juridiska person betalas ingen mervärdesskatt. Har organisationen däremot valt att göra exempelvis varje region till en juridisk person är köp av tjänster inom organisationen momspliktiga, även om den egna juridiska organisationen, säg fotbollsförbundet, sysslar med icke momspliktig verksamhet. Det finns nämligen ett undantag för momsredovisning i skattelagstiftningen som omfattar exempelvis ideell verksamhet.

Detta leder förutom till högre kostnader även till indirekta kostnader för administration av internum. I slutändan drabbar detta förstås deltagarna i verksamheten. I stället för att vara ledare i exempelvis en idrottsförening får de ideellt engagerade människorna, som ofta också sitter i styrelsen, agera skatteexperter.

Finansministern bekräftar detta och säger att regeringen delar riksdagens uppfattning och att det är viktigt att frågan inte drar ut på tiden. Tillkännagivandet som riksdagen riktade till regeringen bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Det är glädjande eftersom en del av de signaler vi fått inte riktigt tyder på samma sak. Skatteutskottet kallade till och med Finansdepartementet till utskottet för att förklara hur man såg på frågan och var ärendet ligger.

Vi fick inte så mycket kött på benen när vi hade den diskussionen, så jag undrar om finansministern kan säga lite mer nu. På vilket sätt bereds detta? Har det getts något uppdrag? Kommer de inblandade föreningarna att få delta i egenskap av remissinstanser och så vidare? Och hur ser tidsperspektivet ut? Jag är glad om finansministern kan säga lite mer om frågan.

Anf. 64 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Det finns en bred enighet i Sveriges riksdag om goda villkor för civilsamhället. Jag tycker att vi också på olika sätt visade detta under pandemin, då vi fick fram olika stödpaket och försökte hjälpa civilsamhället, som i många delar drabbades väldigt hårt. Effekten märks fortfarande i vissa föreningar, i minskade medlemstal men också i att man ibland har tappat en generation i verksamheten. Detta tror jag att det är otroligt viktigt för oss att se och arbeta med efter pandemin så att civilsamhället inte blir strukturellt svagare.

Detta är en mer teknisk, juridisk fråga, som är ganska knepig för föreningarna att hantera. Det svåra här är inte att veta vad man tycker utan kanske att hitta en lösning. Enigheten kring problembilden är väl total här i riksdagen, men vi har också en svår nöt att knäcka eftersom detta måste lösas i enlighet med EU-regelverket. Vi tittar på detta och undersöker möjligheten.

Vi planerar att lägga fram en ny proposition, en ny mervärdesskattelagstiftning. I stället för att tillsätta en ny utredning – en del av dessa frågor har ju diskuterats – undersöker vi därför vad som är möjligt att genomföra inom ramen för den lagstiftningen och lagstiftningsprocessen. Detta är ett alternativ som vi jobbar med.

Om man skulle tillsätta en utredning finns risken för att det skulle kunna ta väldigt lång tid. Och jag tror att vi är ganska väl medvetna om var begränsningarna finns och hur svensk lagstiftning kanske har utformats lite annorlunda än en del grannländers. Detta tittar vi på och gräver vi i för att se om något går att göra.

Det är i alla fall ett halvsvår på frågan; eftersom den inte är färdigberedd kan jag inte säga exakt hur det blir. Men vi jobbar med frågan på ett seriöst sätt för att se vad vi kan åstadkomma.

Sedan är det precis som interpellanten säger och som sägs i tillkännagivandet: Vi har en ram att verka inom, och den är inte hur bred som helst. Vi skulle önska att inte minst all skattelagstiftning var väldigt enkel och

förutsägbar, men när det ibland finns skäl att ha gemensam EU-lagstiftning på området för att få mer likvärdighet och inte begränsa konkurrens påverkar EU-lagstiftningen ibland vår svenska lagstiftning. Där kan det bli överträdelseärenden, om EU-kommissionen anser att vi går utöver eller undergräver det gemensamma direktivet. Då kan Sverige ställas till svars för detta. Vi måste alltså utforma reglerna på ett så klokt sätt som möjligt.

Vi jobbar med frågan, och vi tar inte paus. Snarare är vår ambition att så snart som möjligt återkomma till riksdagen med någon väg framåt, kanske kopplat till den nya lagstiftningen. Gör vi det kanske det inte är ett alternativ att tillsätta en ny utredning. Om vi däremot säger att det inte går att ta sig framåt den vägen kanske en utredning är nödvändig. Men då ser vi ingen lösning på detta på ganska lång tid. Då ska utredningen jobba, och sedan ska det vara remisstid. Den skyndsamhetsaspekt som jag uppfattar att riksdagen efterlyser tar vi på stort allvar, så vårt huvudalternativ är att försöka komma fram med lösningar så snart det går.

Anf. 65 HELENA VILHELMSSON (C):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret! Detta är lite märkligt, för det är en enkel fråga som samtidigt är komplex. När det gäller diskussionen om huruvida man ska ha en egen utredning om frågan eller passa på att titta på den i den utredning som du nämnde om en ny mervärdesskatt är det lite tveksamt. Den utredningen har faktiskt sagt att den inte ska omfamna sådana frågor och den ideella sektorn och att den inte ska jobba med den frågan.

Ska man lösa problemet, eller ska man anpassa befintlig lagstiftning? Jag tror att Organisationssverige faktiskt vill att problemet ska lösas en gång för alla. Vi vill ju att alla ska göra rätt.

Vi vill inte att de lokala fotbollsföreningarna ska gå och vara oroliga för att Skatteverket ska göra kontroller och att man allt för enkelhetens skull ska tvingas in i ett moms-system där man i dag inte behöver gå in.

Jag skulle nog säga: Lös frågan en gång för alla, för det fungerar inte bra som det gör i dag. Organisationssverige är oroligt för att det ska bli krångligare, kanske särskilt om man anpassar det efter rådande lagstiftning.

Vi har exemplet Danmark, där man har tolkat EU:s mervärdesskattedirektiv på ett annat sätt. Där har man skilda regler mot vad vi har i Sverige. Det kanske inte är svårt. Men konstaterar man att det är svårt är mitt budskap: Utred frågan i grunden, för det fungerar inte bra som det gör i dag.

Jag har all respekt för Svenska kyrkan, men det här är lite märkligt. Jag är glad att den har den bestämmelse som den har i dag. Den har en liten särbestämmelse. Svenska kyrkan med de nationella organen och de lokala församlingarna omfattas inte av detta. Den behöver inte vara momsregistrerad på regional eller lokal nivå. Det är lite märkligt. Det finns andra organisationer som gör samma sak som kyrkan med diakoni-, stöd- och hjälpverksamhet.

Frågan om EU är naturligtvis komplicerad. Men om det är så att man stöter på patrull på EU-nivå får ministern gärna tala om hur man i sådana fall kan hantera det. Ibland är det lätt att vi alla gömmer oss bakom talesättet: Nej, det går inte, för EU bestämmer si eller bestämmer så. Då måste

vi agera inom EU. Min fråga är: På vilket sätt kan man göra det, om vi nu ska bereda oss för att det kan bli en lång process?

Prot. 2021/22:139  
29 juni

-----  
Svar på  
interpellationer

Anf. 66 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Det är klart att skattelagstiftning på EU-nivå är ganska komplex eftersom det i alla skatteärenden i princip krävs enhällighet mellan alla länder för att ändra på detta. Jag har sagt det i andra sammanhang som varit omdiskuterade. När det gäller frågan om bensinskatt och dieselskatt har jag lämnat in en ansökan om att få ett undantag.

Då lever vi ändå med ett krig i Europa där EU-kommissionen och medlemsländerna skulle kunna tycka att just nu under de här speciella omständigheterna borde man få sänka skatten mer än enligt det regelverk som finns på EU-nivå. Men än så länge har vi inte ens fått svar från EU-kommissionen, och än mindre har EU:s medlemsländer röstat om Sverige ska få ett undantag eller inte.

Till och med i en sådan akut situation när vi har en krigssituation i Europa tar de europeiska processerna väldigt lång tid. Man vet aldrig vad utfallet blir av sådana processer, eftersom alla länder ska vara överens om vägen framåt.

Jag kan inte lova att det inte ska bli svårt. Det är nästan det enda jag kan lova, att så blir det inte. Det här är svårt. Det är lagstiftning på både europeisk och svensk nivå.

Vill vi ändra någonting i Sverige är det lagstiftningen som måste ändras. Det går liksom inte för regeringen att trollda på något annat sätt och få en annan rättspraxis eller få till stånd andra vägar framåt om man inte ändrar lagstiftningen, så är det.

Vi tittar i första hand på om det går inom ramen för den lagstiftning vi nu går fram med att göra ändringar som till exempel är inspirerade av bestämmelserna i Danmark, som lyftes fram här. Men exakt var vi landar är vi inte färdiga med. Det är svårt att kommentera det innan vi är färdiga.

Tyvärr tror jag att det inte finns någon lösning just nu. Hade det funnits en enkel lösning hade i någon mening riksdagen beställt den enkla lösningen. Vi är alla medvetna om att det finns två regelverk. Det finns ett europeiskt som Skatteverket inte heller får gå emot.

Även om vi skulle hitta på en regel i Sverige som Skatteverket menar bryter mot EU-regleringen säger Skatteverket att det måste följa det europeiska regelverket. Det här är komplext, men vi jobbar med det.

Vi tar skyndsamhetsfrågan på stort allvar. Vi hoppas att ganska snart kunna presentera en väg framåt som ändå går i den här riktningen och som också tagit inspiration av Danmark.

Det här är en fråga som är viktig. Jag är helt säker på att riksdagens partier kommer att fortsätta att bevaka den. Det handlar inte minst om civilsamhällets förutsättningar och villkor i Sverige. Det är viktigt för vårt land.

Anf. 67 HELENA VILHELMSSON (C):

Fru talman! Jag tackar för svaret. Jag önskar finansministern lycka till med arbetet framöver. Jag inser komplexiteten, som jag har nämnt.

Samtidigt är det konstigt. Som finansministern säger finns det åtta partier här i riksdagen. Vi är många som har motionerat om detta i årtal. I år

samlades vi till ett gemensamt ställningstagande. Men med tanke på att den enigheten har funnits länge och medvetenheten om det har funnits länge i Regeringskansliet är det väldigt tråkigt att vi inte har kommit längre.

Det är det främsta medskicket. Men jag skickar med den brasklappen att det hellre får ta tid och blir bra än att vi anpassar oss till en befintlig lagstiftning som kanske inte är optimal. Det är också ett synnerligen viktigt medskick. Alla vill att det ska vara enkelt, och alla vill det ska fungera bättre än vad det gör i dag.

Jag vill också passa på att nämna ett annat medskick. Finansministern tog själv upp att pandemin har inneburit ytterligare försvåringar för det ideella föreningslivet. Det gäller inte minst idrottsverksamheten, vilket är en stor fara för folkhälsan.

Vi har diskuterat detta i skatteutskottet många gånger. De förändringar som vi gjorde under pandemin och för att återstarta Sverige under pandemin må vi kunna behålla. De regelförenklningar och saker som vi gjorde för att snabba på saker kan vara sådant som vi kan behålla. Vi behöver inte alltid återgå till det gamla.

Mitt avslutande budskap är: Lycka till! Jag önskar att det går snabbt, och jag önskar att det går bra. Det är många i hela Organisationsverige som väntar på att det ska få en lösning.

Därmed vill jag tacka för debatten och tacka kammarkansliet och talmanspresidiet för ett fantastiskt jobb under den här mandatperioden.

Anf. 68 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag kan avsluta med att verkligen intyga att regeringen arbetar med tillkännagivandet om internmomsen. Jag delar riksdagens uppfattning att det inte får dra ut på tiden men att det måste göras noggrant och seriöst.

När det gäller förutsättningar för civilsamhället, och särskilt i skattesammanhang, är det viktigt att det är både stabilt och förutsägbart över tid. Det här är svåra frågor för civilsamhället. Då är det viktigt att inte ändringar görs fram och tillbaka.

Jag ska avsluta där Helena Vilhelmsson egentligen startade, med civilsamhällets roll, om jag ändå får göra det. Sverige är en föreningsdemokrati. Det är mycket av civilsamhället som bär upp vår svenska demokrati. Vi beskriver det inte alltid på det sättet.

Det handlar om de insatser som görs av tränare som låser upp en lokal, går och hämtar konerna, planerar verksamheter, och tar hand om barn och ungdomar som kanske annars inte skulle ha haft någonting att göra. Men det handlar också om den verksamhet som sker för äldre i vårt samhälle för att bryta ensamhet och att organisera grupper som annars inte skulle ha en röst i samhället.

Det är verkligen en del av det fina Sverige som vi lever i. Vi ska vara stolta över det. Men vi ska också vara tacksamma för alla de människor som lägger sin tid och energi på civilsamhället. De bidrar till att göra Sverige bättre.



Det finns en skyldighet för oss i den här kammaren att försöka jobba för att de villkor och spelregler som finns ska vara så lätta och begripliga som möjligt även om det ibland kan vara väldigt komplicerat också kopplat till internationella frågor.

Jag ser fram emot att fortsätta att diskutera de här frågorna. Jag hoppas och tror att vi ska kunna presentera en väg framåt. Det är i varje fall det vi jobbar med från regeringen. Jag vill tacka för interpellationen och det här riksdagsåret.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

### **§ 18 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid samt uppskjutten behandling**

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Skrivelser

2021/22:264 Redovisning av fördelning av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2021

2021/22:266 Riksrevisionens rapport om digitala läkarbesök och hyrläkare i sjukskrivningsprocessen

2021/22:271 Anmälan av föreskrifter om att ytterligare kategorier av fördrivna personer ska ges tillfälligt skydd

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för ovanstående skrivelser skulle förlängas till och med *tisdagen den 11 oktober*.

Kammaren biföll talmannens förslag att behandlingen av skr. 2021/22:266 och skr. 2021/22:271 skulle skjutas upp till det första riksmötet i nästa valperiod.

### **§ 19 Anmälan om frågor för skriftliga svar**

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

*den 28 juni*

#### **2021/22:1773 Icke säkerhetsklassade utländska tekniker på Sveriges Radio**

av Björn Söder (SD)

till kulturminister Jeanette Gustafsdotter (S)

#### **2021/22:1774 Mediestödsnämndens rutiner**

av Björn Söder (SD)

till kulturminister Jeanette Gustafsdotter (S)

#### **2021/22:1775 Brister på sjukhus**

av Björn Söder (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

Prot. 2021/22:139  
29 juni  
-----

§ 20 Kammaren åtskildes kl. 12.29.

Sammanträdet leddes  
av tredje vice talmannen från dess början till och med § 13 anf. 37 (delvis)  
och  
av andre vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

KRISTINA SVARTZ

*/Olof Pilo*

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Anmälan om ny riksdagsledamot .....	1
§ 3 Anmälan om ersättare för statsråd .....	1
§ 4 Anmälan om kompletteringsval.....	2
§ 5 Anmälan om subsidiaritetsprövningar .....	2
§ 6 Anmälan om uteblivet svar på interpellation .....	2
§ 7 Anmälan om faktapromemoria .....	2
§ 8 Ärenden för hänvisning till utskott .....	3
§ 9 Svar på interpellation 2021/22:457 om kravaller i svenska städer .....	3
Anf. 1 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	3
Anf. 2 TOBIAS ANDERSSON (SD).....	4
Anf. 3 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	5
Anf. 4 TOBIAS ANDERSSON (SD).....	6
Anf. 5 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	7
Anf. 6 TOBIAS ANDERSSON (SD).....	8
Anf. 7 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	9
§ 10 Svar på interpellation 2021/22:477 om utvisningar av kurder .....	10
Anf. 8 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	10
Anf. 9 AMINEH KAKABAVEH (-).....	11
Anf. 10 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	11
Anf. 11 AMINEH KAKABAVEH (-).....	13
Anf. 12 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	13
Anf. 13 AMINEH KAKABAVEH (-).....	14
Anf. 14 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	15
§ 11 Svar på interpellationerna 2021/22:493, 525 och 526 om riksdagens tillkännagivanden om vapenfrågor samt vapenförvaring och förenklade regler .....	15
Anf. 15 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	15
Anf. 16 STEN BERGHEDEN (M).....	16
Anf. 17 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M).....	17
Anf. 18 BORIANA ÅBERG (M).....	18
Anf. 19 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	19
Anf. 20 STEN BERGHEDEN (M).....	20
Anf. 21 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M).....	21
Anf. 22 BORIANA ÅBERG (M).....	22

Anf. 23 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	22
Anf. 24 STEN BERGHEDEN (M) .....	23
Anf. 25 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M).....	24
Anf. 26 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	24
<b>§ 12 Svar på interpellation 2021/22:496 om åtgärder för att stoppa sexualbrott mot barn .....</b>	<b>25</b>
Anf. 27 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	25
Anf. 28 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M).....	26
Anf. 29 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	27
Anf. 30 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M).....	27
Anf. 31 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	28
Anf. 32 MARLÉNE LUND KOPPARKLINT (M).....	29
Anf. 33 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	29
<b>§ 13 Svar på interpellation 2021/22:499 om imamers vigselrätt .....</b>	<b>30</b>
Anf. 34 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	30
Anf. 35 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD) .....	31
Anf. 36 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	32
Anf. 37 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD) .....	32
Anf. 38 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	34
Anf. 39 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD) .....	35
Anf. 40 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	35
<b>§ 14 Svar på interpellation 2021/22:502 om hatbrott mot svenskar .....</b>	<b>36</b>
Anf. 41 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	36
Anf. 42 PONTUS ANDERSSON (SD) .....	36
Anf. 43 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	37
Anf. 44 PONTUS ANDERSSON (SD) .....	37
Anf. 45 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	38
Anf. 46 PONTUS ANDERSSON (SD) .....	39
Anf. 47 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	39
<b>§ 15 Svar på interpellation 2021/22:506 om den kraftiga ökningen av traktorstölder .....</b>	<b>40</b>
Anf. 48 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	40
Anf. 49 THOMAS MORELL (SD).....	41

Anf. 50 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	42
Anf. 51 THOMAS MORELL (SD).....	43
Anf. 52 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	44
Anf. 53 THOMAS MORELL (SD).....	45
Anf. 54 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	45
<b>§ 16 Svar på interpellation 2021/22:529 om Tullverkets brottsbekämpande verksamhet .....</b>	<b>46</b>
Anf. 55 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S).....	46
Anf. 56 BORIANA ÅBERG (M).....	47
Anf. 57 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S).....	47
Anf. 58 BORIANA ÅBERG (M).....	48
Anf. 59 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S).....	49
Anf. 60 BORIANA ÅBERG (M).....	50
Anf. 61 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S).....	50
<b>§ 17 Svar på interpellation 2021/22:536 om avskaffande av internmomsen.....</b>	<b>51</b>
Anf. 62 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S).....	51
Anf. 63 HELENA VILHELMSSON (C).....	52
Anf. 64 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S).....	53
Anf. 65 HELENA VILHELMSSON (C).....	54
Anf. 66 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S).....	55
Anf. 67 HELENA VILHELMSSON (C).....	55
Anf. 68 Finansminister MIKAEL DAMBERG (S).....	56
<b>§ 18 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid samt uppskjuten behandling .....</b>	<b>57</b>
<b>§ 19 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....</b>	<b>57</b>
<b>§ 20 Kammaren åtskildes kl. 12.29.....</b>	<b>58</b>